

SLOVENSKI NAROD

Izjaja vsak dan popoldne, izjema nedelje in praznike. — Inzerati do 80 peti vrt & Din 2, do 100 vrt & Din 2.50, od 100 do 300 vrt & Din 3, večji inzerati peti vrt & Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knašjeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 200 — JESENICE: Ob molodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.361

Čehe in Slovaške čaka sedaj še:

Borba za Slovaško in Podkarpatsko Rusijo

Madžarska in Poljska skušata še bolj okrniti češkoslovaško republiko — Slovaške interese bodo branili Slovaki sami, vprašanje Podkarpatske Rusije pa se bo reševalo na mednarodnem terenu

BUDIMPEŠTA, 8. okt. br. Proglasitev slovaške avtonomije, in nove ureditve češkoslovaške republike in imenovanje avtonomne slovaške vlade je madžarske vladne in politične kroge skrajno presenetilo in razočaralo. Boje se, da je to prekrizalo vse madžarske račune. Na Madžarskem so bili prepričani, da se bo s primerno propagando dalo neko slovaško ljudstvo, ki je še zelo pod vplivom predvojne mentalitete, pridobiti, da bo pri morebitnem plebiscitu glasovalo za odcepitev Slovaške in za zopetno priključitev k Madžarski. Proglasitev slovaške avtonomije in državnih samostojnosti pa je po mnenju madžarskih krogov vse to preprečilo. Boje se celo, da bo pri pogajanjih s slovaško vlado le s težavo morda uspelo doseči korekturo meje in okupirati vsaj izrazito madžarske predele Slovaške. Če bo češkoslovaška vlada v Pragi priznala sedaj silno ureditev Podkarpatske Rusije, potem je po sodbi budimpeških krogov malo upanja, da bi se Madžarom posrečilo odcepiti to pokrajino in doseči skupno mejo s Poljsko. Madžarska vlada je imela včeraj skoro ves dan trajajoča posvetovanja.

Današnji madžarski listi protestirajo proti proglasitvi slovaške samostojnosti in proglasijo vse te ukrepe za nasprotne z monakovskim dogovorom, ki je po njihovem mnenju predvidel docela drugačno ureditev slovaškega vprašanja. Vladni organ »Fügetlenség« poudarja, da ima Madžarska iz zgodovinskih, zemljepisnih in go-

spodarskih razlogov vso pravico zahtevati zopetno priključitev Slovaške in Podkarpatske Rusije, ker bo le na ta način mogoče ustvariti trden jez proti navali komunizma. Listi so tudi zelo ogorčeni nad dejstvom, da bo za CSR vodil pogajanja slovaški ministrski predsednik in da so se vzdolž vse madžarsko-slovaške meje zopet pojavile češkoslovaške obmejne straže, ki so se pred dvema dnevnoma že umaknile. Listi poročajo, da se Slovaška sedaj mrzlično utrjuje napram Madžarski, ter da kopolje ponekod celo strelske järke. S takim pisanjem hočejo madžarski listi očitno prikriti svoje silno razočaranje, ki jim ga je povzročil sporazum med Čehi in Slovaki, s katerim so prekrizani njihovi visoko leteti načrti.

PARIZ, 8. okt. br. Havas poroča iz Budimpešte, da je bil med Poljsko in Madžarsko sklenjen dogovor glede odcepitve Podkarpatske Rusije od Češkoslovaške. Če se to ne bo dalo doseči s kakim plebiscitom, potem naj bi se odcepitev Podkarpatske Rusije utemeljila z nujno potrebo skupne meje med Madžarsko, Poljsko in Rumunijo, ki da je nujno potrebna, da bi mogle te tri države ustvariti čvrst blok s protikomunistično tendenco, ki bi zajel vpliv Sovjetske Rusije na srednjo in južno vzhodno Evropo. V Budimpešti in Varšavi se nadejajo, da bodo mogli s takimi argumenti ob podpori Nemčije in Italije vplivati zlasti na londonske kroge in pridobiti za tako rešitev angleško vlado.

Kako utemeljujejo Poljaki

V Varšavi so se naenkrat spomnili potrebe slovaške skupnosti

VARŠAVA, 8. okt. e. Načrti, po katerih naj bi se po monakovskem sestanku ustvaril nekaj direktorij štirih vesil, so v tukajšnjih političnih krogih izzvali precejšnje nerazpoloženje. V zvezi s tem se je pojavila misel, da bi se ustvarila slovaška federacija, ki bi paralizirala eventualni evropski direktorij vesil. Tako zamišljeni blok bi segal od Baltskega in Črnega do Jadranskega morja. O tem piše eden najuglednejših poljskih listov »Kurier Varšavski«, da je to sicer šele zamisel, ali da bi to lahko v kratkem postalo realno dejstvo zaradi nove situacije v Evropi. Listi poudarjajo, da je za Poljsko najvažnejše stališče, ki ga bo zavzela Češkoslovaška

napram Nemčiji. Poljsko namreč tudi v nemirni novo ojačanje Nemčije. V zvezi s tem razpravljajo tudi o vprašanju odcepitve Podkarpatske Rusije, odnosno njene priključitve Madžarski, da bi tako obe državi imeli skupne meje. Listi se zavzemajo za to solucijo in pravijo: Skupna meja z Madžarsko bi omogočila Poljski nekontroliran promet z Jugoslavijo in Italijo, poleg tega politično sodelovanje s Češkoslovaško, Rumunijo, Madžarsko in Jugoslavijo. Potrebno pa je poudariti, da se o teh stvarih razpravlja samo v tisku, dočim se merodajni poljski činitelji omejujejo samo na izjavo, da je vprašanje Podkarpatske Rusije stvar Madžarske.

Slovaki za neokrnjeno Slovaško

Pogajanja z Madžari bo vodil dr. Tiso

BRATISLAVA, 8. okt. e. Kakor se domneva s slovaške strani, stoji Slovaki in njih predstavniki odločno na stališču, da je treba braniti nedotakljivost slovaškega ozemlja, ki ga sedaj reklamira Madžarska. Poskus, da bi se zanesla nesloga in cepitev med Čehi in Slovaške v tem usodnem trenutku, ni uspel. Kakor zatrjujejo z merodajne strani, se prično pogajanja z

Madžari jutri v Komarnu. O obsegu madžarskih zahtev na merodajnem mestu zaenkrat ni bilo mogoče dobiti nobenih neslužbenih informacij. Madžarsko delegacijo bo vodil zunanji minister Kanya, na čelu češkoslovaške delegacije pa predsednik slovaške vlade dr. Josef Tiso, v delegaciji pa bodo še trije Slovaki in en Rusin.

Anglija ne bo dopustila nadaljnje nasilne okrnitve Češkoslovaške

Angleško svarilo Poljski in Madžarski

LONDON, 8. okt. (Reuter) Angleški poslanik v Varšavi je dobil nalog, naj obvesti poljsko vlado, da Anglija ne bo podpirala nobenih manjšinskih zahtev v CSR, razen v primeru, če bodo te zahteve slonele na čisto etnološki osnovi. Kar se tiče angleških obvez v pogledu garancije novih češkoslovaških meja, ostane tako, kakor

je v spodnjem domu izjavil minister Inskip, namreč, da smatra angleška vlada da so njene obveze o garanciranju čeških meja že stopile v veljavo. Zato bo Anglija nastopila proti vsaki nasilni akciji s strani Madžarske ali Poljske. V sličnem smislu je angleška vlada obvestila tudi madžarsko vlado.

Nemčija in Italija se umikata

in ne mislita podpirati madžarskih načrtov

BUDIMPEŠTA, 8. okt. e. V tukajšnjih krogih poudarjajo, da so izglede za rešitev madžarskih zahtev vedno manjši. V prvi vrsti je to pripisati stališču Nemčije, ki je napravila mučen vtis. Zatrjuje namreč, da je Nemčija obvestila madžarsko vlado, da bo madžarske želje podpirala samo v toliko, v kolikor se nanašajo na madžarske skupine, glede drugih zahtev pa Nemčija ne more nuditi nobene podpore, ker bi bilo podpiranje akcije za priključitev tujih narodnosti v nasprotju z idejami narodnega socializma. Poleg tega se je spremenilo tudi italijansko stališče. Po sestanku zunanje ministra Chvalkovskega pred njegovim odhodom iz Rima z odgovornimi italijanskimi državniki, je opaziti, da Italija pri podpiranju madžarskih zahtev niso več tako odločni, kakor popreje. Poleg tega stališče samih Slovakov znatno otežuje položaj Madžarske. Na drugi strani ni prezreti znatnih težav, s katerimi se ima Madžarska boriti v lastni državi, zlasti še ker tudi

v vladi sami ni popolnega soglasja. Vlada stalno zaseda in politični krogi smatrajo, da bo v najkrajšem času prišlo do važnih sprememb v notranji politiki.

Poljaki še niso zadovoljni

VARŠAVA, 8. okt. e. Evakuacija ozemlja, ki je pripadlo Poljski, je bila izvršena brez motenj in težav. Dozdaj so bila evakuirana tri zadnja področja, to je skupaj 6 področij, v katerih je tudi važen železniški vozel Bochumin, ki bo evakuiran do 11. t. m. Takrat bo tudi mešana komisija podpisala pogodbo, s katero bo potrjeno, da je bil izveden češkoslovaško-poljski sporazum. Z odstopitvijo tešinskega področja pa še ni popolnoma rešeno vprašanje poljskih manjšin. Med poljskim narodom in poljskim tiskom je namreč zdaj na dnevnem redu tudi vprašanje še treh drugih

srezov v Slovaški in sicer Špis, Morava in Cadeckije, v katerih je po trditvah poljskega tiska okrog 50 oboj, ki naj bi se priključile Poljski. Ti srez pa so na Slo-

vaškem, s katero želi Poljska biti v najboljših odnosih. S službene strani dozda o tem vprašanju še ni bilo izraženo nikakoli definitivno stališče.

Rumunija najodločneje odklanja

5 prekinitvijo direktne zveze s CSR bi bila oškodovana tudi Rumunija

BUKAREŠTA, 8. okt. e. Poljsko-madžarski načrt o razdelitvi Podkarpatske Rusije je odzval v tukajšnjih političnih krogih veliko razburjenje in nejevoljo. Poudarjajo, da uresničenje tega načrta pomenilo za Rumunijo odvzem edine železniške zveze, po kateri je mogoče rumunsko oboroževanje in ki je zato Rumuniji neizogibno potrebna. Železniška proga preko Košic je potrebna za transport vojnega materiala iz Škodovih tovarn za rumunsko vojsko.

Zatrjujejo, da bo Rumunija napravila energične korake, da v nobenem primeru ne pride do uresničenja madžarsko-poljskega načrta. Istočasno v službenih krogih v Bukaresti najodločneje demantirajo vesti zunanega tiska o korakih, ki naj bi jih bila rumunska vlada storila, češ da je od češke vlade zahtevala revizijo meje. Ze samo misel na tako intervencijo v rumunskih avtoritativnih krogih najodločneje zavračajo.

Tudi Ukrajinci se oglašajo

Neprijetno presenečenje v Varšavi — Nemčija za ustanovitev neodvisne ukrajinske države pod nemško kontrolo

VARŠAVA, 8. okt. br. S precejšnjim vznemirjenjem spremljajo v varšavskih krogih najnovejši pokret Ukrajincev, ki sedaj tudi zahtevajo uveljavljenje svojih pravic do samoodločbe. Ob podpori Nemčije so se sedaj začeli gibati tudi na Poljskem ter so skupno z Ukrajinci v Podkarpatski Rusiji pričeli z močno akcijo, ki je izražena v resoluciji, s katero zahtevajo pravico samoodločbe. Pred dvema dnevnoma je bila na sestanku nacionalne a odbora Ukrajincev sprejeta resolucija naslednje vsebine: V imenu vsega ukrajinskega naroda se solidariziramo z brati v Podkarpatski Rusiji in smo pripravljeni z njimi skupno začeti borbo za uresničenje svojih idealov do končne zmagae. K vsemu temu pa je treba še dodati, da Nemčija ne bi rada videla skupnih madžarsko-poljskih mej, ker je njena želja neodvisna Ukrajina pod nemško kontrolo.

monakovskega dogovora amnestijo za politične kaznjence nemške, poljske in madžarske narodnosti. Amnestirani bodo vsi politični obojenci, ki so bili kaznovani od rednih sodišč ali od upravnih oblasti. Istočasno je bila sklenjena splošna amnestija za vse državljane republike, v kolikor gre za manjše delikte.

Nemčija še ne bo demobilizirala

BERLIN, 8. okt. e. Kakor doznajajo iz političnih krogov še ni bilo ničesar ugotovljenega za demobilizacijo, temveč bodo počakali toliko časa, da bo nemška vojska popolnoma okupirala sudetske kraje.

Aretacije

BERLIN, 8. okt. br. Uradno poročajo, da je bilo dosedaj aretiranih v sudetskem ozemlju, ki so ga že zasedle nemške čete, 350 nasprotnikov narodno socialističnega režima. Transporti vseh beguncev, ki se vračajo iz Češkoslovaške, se strogo kontrolirajo in vsi sumljivci aretirajo. Med aretiranci je največ pristašev socialnih demokratov.

Amnestija za politične obojence

PRAGA, 8. okt. br. Vlada je imela snči sejo, na kateri je sklenila izdati v smislu

Nov statut za Žide v Italiji

Po vzoru Nemčije so začeli Žide preganjati tudi v Italiji

PARIZ, 8. okt. v. Agencija Havas poroča o sklepih velikega fašističnega sveta glede židov naslednje zanimive podrobnosti:

Sklepi velikega fašističnega sveta pomenijo hudo poostreitev protizidovske zakonodaje v Italiji. Poostreitev obstoja v tem, da je tujim Židom odslej zabranjen dostop v Italijo in da so italijanski Židje degradirani na državljane drugega razreda. Židje v Italiji odslej ne bodo smeli zavzemati nikake javne službe, ne morejo biti več člani fašistične stranke in tudi ne morejo več služiti v italijanski vojski. Tudi na gospodarskem polju je udeleževanje Židov do skrajnosti omejeno. Noben Žid ne sme imeti podjetja, ki bi zaposlovalo nad 100 delavcev in nameščencev. Zemljiška posest Židov ne sme presegati 50 hektarov. Italijanske univerze so odslej za Žide zaprte. Sledili bodo še nadaljnji ukrepi glede poklicnega udeleževanja italijanskih Židov; izločili jih bodo zlasti iz novinarstva, dasiravno je med 2500 organiziranimi italijanskimi novinarji samo 50 Židov. Od vseh teh omejitev so izvzeti samo oni italijanski Židje, ki so si pridobili zaslugae za fašizem. Teh olajšav bodo deležne predvsem židovske rodbine, katerih člani so padli ali pa se aktivno udeležili vojn v Libiji, svetovne vojne, vojne v Abesiniji in španske vojne na francovski strani. Prav tako so izvzeti oni Židje, ki so se zaslužno udeleževali v fašistični stranki že v letih 1919 in 1920. Njihove zasluge pa mora ugotoviti posebna komisija. Strojce so zlasti tudi določbe glede sklepanja zakonov. Židje smejo poročiti samo židinke. Mešani zakoni so najstrožje zabranjeni.

Bojazen Vatikana

RIM, 8. okt. w. Sklepi fašističnega sveta so izzvali v vatikanskih krogih veliko vznemirjenje, o katerem piše tudi današnji »Osservatore Romano«. List naglašja, da so zlasti ukrepi glede sklepanja zakonov zelo dalekosežni in da niso v skladu z načeli katoliške cerkve. Zato vatikanski krogi pričakujejo, da bodo tozadevni zakoni prinesli popolno jasnost in razbiliti nastalo bojazn.

Opozorilo Amerike

WASHINGTON, 8. okt. br. Namestnik državnega tajnika za zunanje zadeve Wells je danes novinarjem prečital noto, ki jo je ameriški poslanik Philipps v imenu svoje vlade izročil zunanjemu ministru Cianu glede na sklepe velikega fašističnega sveta o Židih. V tej noti protestira ameriška vlada proti uveljavljanju teh ukrepov za Žide, ki so ameriški državljani. Ameriška vlada opozarja na to, da bo enako, kakor Italija z ameriškimi, postopala z italijanskimi državljani.

Nemška ponudba Franciji

Nenapadalni pakt za 10 let

PARIZ, 8. okt. br. V tukajšnji javnosti je včeraj krožila vest, da bo maršal Göring v kratkem službeno obiskal francosko prestolnico. Po obvestilu iz Londona, ki so blizu nemškemu poslaštstvu, bo Göring francoski vladi predložil nenapadalni pakt za dobo 10 let. Poudarjajo, da je Göring odkril pristaš ožjega francosko-nemškega sodelovanja in evolucije zunanje politike obeh držav, ki naj zagotovi trajen mir v Evropi. V zvezi s tem poudarjajo, da je Hitler že svojetasno ponudil Franciji zaključitev take pogodbe, ki pa jo je Francija odklonila zaradi zahteve Nemčije, da se ji puste svobodne roke na vzhodu. Po zadovoljitvi Nemčije, ki je dobila sedaj nemške kraje na vzhodu v Češkoslovaški in po ugodnih trgovinskih pogodbah, ki jih je sklenila z jugovzhodno Evropo, smatrajo tukaj, da je sedaj sporazum med Francijo in Nemčijo možen.

Žrtve rudniške katastrofe

Tokio, 7. okt. A.A. Iz premočnega v Javari so potegnili 24 trupel rudarjev, ki so se zadušili s strupenimi plini, dočim so 26 rudarjev pripeljali v bolnišnico. V rovinah je zasutih še 126 rudarjev.

Kotoman Kanya

madžarski zunanji minister, ki je glavni iniciator poljsko-madžarske akcije za odcepitev Podkarpatske Rusije. Njegovi načrti pa so naleteli pri veselellah na odpor in ni verjetno, da bi se mu posrečilo zabiti klin med Češkoslovaško in Rumunijo

Belgijski kralj obišče Pariz

PARIZ, 8. okt. br. Belgijski kralj Leopold III. prispe prihodno sredo v Pariz. Prisostvoval bo odkritju spomenika belgijskega kralja Alberta I., ki so ga postavili v Parizu na trgu Concordia. Pri tej priliki bo tudi vodil razgovore s francoskimi državniki.

Katastrofalen tajfun na Filipinih

Manila, 8. okt. o. V južnih predelih Filipinov je besnel silen tajfun, ki je krenil nato preko Kitajskega morja v notranjost Kitajske. Bil je izredno močan in je samo na širokem morju izgubilo 14 ljudi življenja. Mnoge pokrajine v južnih in jugozahodnih delih Filipinov so odrezane od Manile. Škoda je ogromna. Ameriška obalna vojna ladja »Canloan« je pripeljala v luko Cebu ponesrečene z motorne ladje »Dumaguete«, ki se je v viharju potopila. 13 članov posadke je utonilo, 27 pa jih je rešila vojna ladja »Canloan«. Tajfun je opustošil 11 filipinskih pokrajin.

Pariški listi o berlinskih sklepih

Pariz, 8. oktobra. A.A. (Havas). Listi ko mentirajo delovanje mednarodne komisije v Berlinu. »Figaro« piše: Kaj lahko sklepamo iz delovanja te komisije? Zdi se, da je neizpodbitno, da bo CSR izgubila mnogo več, kakor je določal francoski-britanski predlog z dne 18. septembra. Bourguessie piše v »Petitu Parisien«: Ribbentrop in nemški strokovnjaki so dosedaj sprejete programe, ki jasno stremi za popolno dezorganizacijo češkoslovaškega gospodarstva in njene industrije. »Populaire«: Berlinska komisija je sklenila izročiti Nemcem brez plebiscita tudi popolnoma češko ozemlje. Več ko osem sto tisoč Čehov pride v roke Nemčije. »Journal«: CSR in Nemčija bosta v bodoče sodelovali in bo to v največjo korist obeh držav. Gospodarstvo bo zacelilo rane, ki jih je politika prizdejala.

Telefonski in telegrafski promet

Praga, 8. okt. br. Poštno ministrstvo je danes objavilo, da je zasebni telefonski promet z inozemstvom brez izjeme še zabranjen. Pač pa je z inozemstvom še dovoljen brzofajni promet v nešifriranem besedilu. Prav tako so v nujnih primerih dopustni brzofajni svojem, ki služijo v vojski.

Nemška policija v zasedenem ozemlju

Berlin, 8. okt. br. Policijsko oblast v vsem zasedenem sudetskem in ostalem nemškem ozemlju v CSR je prevzela z današnjim dnevem nemška državna policija. Policijsko službo organizira slično, kakor pred meseci ob okupaciji Avstrije, poveljnik državne policije Himmler. Državni policiji so kot pomočnike čete dodeljeni Henleinovi reditelji, ki imajo predvsem nalogo eruirati nasprotnike narodnega socializma.

Kancelar Hitler kaže ranjen

Berlin, 8. okt. A.A. (DNE). Ponovno je bilo objavljeno, da je prepovedano nositi cvetje in druge stvari v avtomobil kancelarja Hitlerja in njegovih spremljevalcev, ker je dobil danes lažje rane od lopata cvetlic, ki so ga vrgli v njegov avto.

Borzna poročila.

Carls, 8. okt. Beograd 10, Pariz 11.725, London 20.98, New York 438.625, Bruselj 74.15, Milan 23.10, Amsterdam 238.62, Berlin 175.62, Praga 15.10, Varšava 83, Bukarešta 3.35.

Politični obzorik

Realni razlogi
slovenske vzajemnosti

Navedli smo že, kako je klerikalna »Hrvatska straža« opijevala veliko slovensko idejo in jo naslikala kot najgobje stvar na svetu. Zato moramo ne bo odveč, ako tu podamo — ne prihaja nam namreč na misel zavračati izvajanje bošnjaške ali bolje umobolnega fanatika v »Hrvatski strazi« — nekaj odstavkov iz razprave »Vloga slovanstva v preteklosti in sedanjosti«, ki jo objavlja A. Poljanec v zadnji številki »Sodobnosti«. — »Slovanstvo zavzema — tako izvaja A. Poljanec — »v teoretičnem utemeljevanju in praktičnem uresničevanju sodobne demokracije častno mesto v krogu narodov. Realna potreba, v kateri so se sprito fašistične nevarnosti, ki neopredeljeno ogrožajo njihov narodni obstoj, znašajo vsi slovenski narodi brez izjeme, jih kliče na branik demokracije in znova, bolj tesno ko kdaj prej, veže njihovo usodo z njeno usodo. Demokracija ne ogroža niti enega slovenskega naroda v njegovem razvoju, zato niče svojega boja proti demokraciji ne more opravičiti z bojem za narod in njegov obstoj, edini sovražnik slovenskih narodov in njihovega obstoja so tiste sile, ki so danes v nasprotju z vsem dosedanjim pojmovanjem človeškega dostojanstva, od krščanskega do socialističnega, proglasile neenakost narodov za svojo politično vero... Ocenjevanje današnje vloge slovanstva ne stoji na nobenih mističnih postavkah, marveč na čisto razumskih zaključkih, ki jih vsiljuje ves mednarodni položaj. Vsebinska današnja boja slovenskih narodov za obrambo, odnosno za dosego narodne samostojnosti in neodvisnosti, more biti le demokracija... Razlogi, ki danes narekujejo slovenskim narodom vzajemnost, so popolnoma realni. Tu ni nobene mistike in romantičnih sanj, čeprav nikakor ne gre podcenjevati takih pojavov kakor je slovenska zavest, ki se je oblikovala v toku skupnih bojev avstrijskih Slovanov in ki v današnjem trenutku predstavlja nedvomno pozitivno postavko. Pri ocenjevanju današnje vloge slovanstva je vsekakor najvažnejše golo dejstvo, da so slovenski narodi že spričo svojega čisto zemljepisnega položaja tisti, od katere proti vzhodu najbolj neposredno turjajo valovi sodobne reakcije, da se slovenskim narodom v tem njihovem položaju sama vsiljuje častna vloga predstave človeške kulture in civilizacije, prvobornika za pravo demokracijo. Od tega, kako bo slovanstvo to vlogo izpolnilo, je odvisna med drugim tudi usoda slovenskih narodov. Spoznanje tega in praktično delo v tem pravcu moreta biti v današnjih dneh merilo ne le obče demokracije, veslovanstva, marveč hkrati tudi čisto slovenske narodne zavesti in narodnega ponosa. Avstrijski Slovanji so v letu 1848, kot plačilo za svojo vlogo dobili Bachov absolutizem in Beu-

O strokovnih organizacijah

Objavili smo poročilo o potu patra Krizmanja in njegovih opredeljenih v Beogradu in njih intervenciji na raznih odločilnih mestih, da si izposlušajo podporo merodajnih činiteljev. V zvezi s tem bodo naša javnost zanimala izvajanja jeseniškega »Našega kovinarja«, ki piše v svoji zadnji številki: »Svobodne delavske strokovne organizacije imajo kulturne odseke, ali samostojna društva, ki skrbijo za tečaj, predavanja, vodijo knjižnice itd., same pa prirejajo sestanke, zborovanja itd. Vse to so sredstva, s katerimi dvigajo delavstvo na dostojno višino, na raven kulturnega človeka s polno moralno odgovornostjo in zavestjo. In ker svobodne delavske strokovne organizacije vršijo to veliko nalogo, je naravnost zločin onemogočiti njihovo delovanje in delovanje njihovih kulturnih odsekov in društev. Se večja napaka pa je, njihovo delovanje monopolizirati in ga usmerjati po protidelavskih težnjah. Samo svobodne delavske strokovne organizacije so zmogljive izvrševati omejenе naloge... Kritični izjavi sila, ki ima interese na tem, da ostane delavstvo nezavedno in lažje dovzetno za vsakovrstno demagogijo. Tudi pri nas se že kažejo žalostni pojavi. Ne tečajev in ne predavanj, ni sestankov in ne zborovanj, v knjižnicah je beda in prah, polne pa so gostilne, po cestah srečuješ pijance. Prej tega ni bilo, vsaj ne v toliki meri... Naša obsodba bi ne bila popolna in pravična, ako bi ne obsodili onega, ki je pravi povzročitelj takih razmer. Povzročitelj je samo interes na delavski zaostalosti. To je tista za nas nevidna sila, ki upravlja vse niti družabnega življenja in pazi, da mu ostanejo vsi družabni člani v pokorščini in da ne uidejo čez plot...»

Kaj je »boljševiško«

»Slovenski delavec« prinaša tale dopis: »Dne 10. t. m. je imela JSZ v Domžalah sestanek, na katerem je govoril tudi zastopnik centrale JSZ (to je Goslinčarjeva Jugoslav. strokovna zveza). Govor, kakor izgleda, sploh ni bil govor, ampak zmerjanje. V svojem »govoru« je zastopnik dejal med drugim, da v ZZZ (Križmanova Zveza združenega delavstva) ni nič katoliškega, ampak da je samo njihova organizacija JSZ osnovana na krščanskih načelih. Nadalje je dejal, da je vodstvo ZZZ kakor troji pri čebelah. Člani skupaj nosijo, oni pa se maste. Take ljudi, ki mislijo na ZZZ, je treba počistiti, ubiti in naj delavstvo gleda na to, da ne bo med njimi ZZZ. To je prav po boljševiško! Tunjiškemu reformatorju je boljševiško že to, ako se drže ne kake druge delavske organizacije na njegove napade odgovarjati z istim orožjem!

Vrnitev poljskega odlikovanja

Sarajevska »Jugoslovenska pošta« objavlja tole znatno vest: »Ugledni beograjski odvetnik dr. Marko Legan je posetil poljskega poljske republike v Beogradu in mu vrnil visoki red »Polonia restituta«, s katerim ga je svojočasno odlikoval prezident Mojskički za zasluge, ki si jih je pridobil s svojim delovanjem na polju zблиzjanja med Poljsko in Jugoslavijo. Dr. Legan je znan jugoslovenski nacionalist in borec v.

Ugodna sezona gorenjskih letovišč

Letos so bili inozemski letoviščarji na Gorenjskem že zadnje dni septembra

Jesenica, 7. oktobra. Letošnja letoviščarska sezona je pri kraju. Deležno in hladno vreme zadnjih dni je preganilo še one goste, ki so imeli namen še nekaj časa ostati v naših krajih. Kakor v zadnjih letih, so se tudi letos pojavili neprijetni, ki so znatno oškodovale naše letoviščarske postojanke. Deležno vreme, ki je trajalo skoraj vso glavno sezono, je povzročilo veliko škodo posebej v Bledu in Bohinju, kjer je prehladno za kopanje. Večino škodo je povzročilo silno napet politični položaj, ki je zajel vso srednjo Evropo. Izostali so predvsem tisti, ki so ostali večinsoma doma. Kljub vsem tem neprijetnostim, pa je bila sezona v radovljiskem ozračju prav zadovoljiva. Po deževnih dneh v juliju in avgustu smo dobili v septembru lepo toplo vreme, da se je sezona potegnila za lepo število dni. V času, ko so druga leta že odšli z Bleda in okoliških krajev skoraj zadnji gosti, so letos prihajali ogromni avtobusi, polno zasedeni od gostov iz Italije, Anglije in Nemčije, ki so ostali skoraj do zadnjih septembrskih dni v naših krajih.

Velik porast gostov so imeli tudi letos kraji v Zgornji savski dolini. Poleg Rateč Planice in Kranjske gore, se od leta do leta močneje uveljavlja romantični Gornji Martuljek in sončna Planina Sv. Križa nad Jesenicami. V teh krajih letoviščarji sicer še niso dosegli posebnih udobnosti, pač pa uživajo izredno pokrajinsko lepoto in mir.

Med gorenjskimi letoviščarskimi kraji je od leta do leta močneje uveljavlja Zirovnica, ki nudi gostom lepe izkušnje čez prostrane doline, mimo lepo obdelanih polj in zelenih travnikov v globoko gorste tesni in na strme vrhove Karavank in Julijskih Alp. K Ozavldu v Zirovnici pridejo radi na počitnice poleg Slovenov in južnjakov, tudi Nemci, Švicarji, Angličani in Francozi.

Poleg idiličnih Polj in starodavnih Begunj, se vsako leto bolj uveljavlja prikupna Radovljica, ki ima prav vse pogoje, da se razvije v eno najbolj privlačnih gorenjskih letovišč. Izredno milo podnebje, kopalske s toplo in čisto vodo, udobna prenočišča, krasna okolica in lepi razgledi na velegorja, to so prednosti, ki jih poleg Bleda in Bohinja nima noben drug kraj na Gorenjskem.

Svet za sebe je Lipniška dolina z Lip-

dobrovoljski legiji pokojnega dr. Ljudevita Pivka, kjer se je v svojo hrabrostjo posebno odlikoval. Vrnitev odlikovanja je utemeljil s tem, da noče in ne more niti odlikovanja države, ki je tako nebratsko nastopila proti bratski slovenski Češko-slovaški republiki v njenih najtežjih trenutkih. V znak protesta za tako postopanje Poljske — tako je poudarjal dr. Legan — vračam vam, g. poslanik, red, ki sem ga več let s ponosom nosil na svojih prsih... Kaj je na to poljski poslanik odgovoril, tega sarajevski list ne poroča.

Slozni smo močni, razdvojeni — žrtev sovražnikov

(Pomembna izjava sofijskega mitropolita Stefana)

V Beogradu je bil na posetu pri patrijarhu dr. Gavrilu poglavar bolg, pravoslavne cerkve sofijski mitropolit Stefan. V patrijaršiji je sprejel urednika »Vremena« in mu dal velepomembno izjavo. Mitropolit Stefan je v svoji izjavi poudarjal med drugim: »Naša naroda bosta srečna in blagostanje se bo naselilo med njima, ako bosta živela zares v bratski slogi, povezana z ljubeznijo, ki nikdar ne ugasne in nikdar ne umre. V današnjih burnih in mračnih časih, polnih splošnega strahu, se vsem nam še bolj vsiljuje ta misel, Naša zveza mora postati večna, realna, da preko nje postanemo ena usta in eno srce, ki slavi gospoda Boga. Spominjajoč se težkih tragedij, ki smo jih preživeli, me navdaja sama ena želja, da bi mi vsi imeli skupno in bratsko bodočnost, ker kadarkoli smo štiri roki v roki, smo bili močni in silni, živeli smo v blagostanju in uživali smo duhovno in materialno srečo. Kadarkoli pa smo se vdajali vplivom od zunaj, smo se prepirali in pretili krti, postajajoč žrtev svojih sovražnikov. Združeni v bratski ljubezni in slogi smo nepremagljivi, brez vsake moči pa, kadar smo razdvojeni in spiti. Naša dolžnost je, da vsestransko in požrtvovalno delujemo za duhovno blagostanje in dobrobit naših narodov in s tem dosežemo, da postaneta naša naroda ena volja, eno srce, ena misel — en narod. Zavzemajoč se za te ideje, vstajajo pred mano svetli lik srbskega prosvetitelja sv. Save. Preživljamo svete trenutke, ko se spominjam njegovega imena, njegovega bivanja v Velikem Trnovu na predvečer njegovega življenja in na njegove besede, namenjene našemu takratnemu carju Ivanu Aсену II.: »Jaz se tu počutim kakor v svojem domu, kakor se ti, sin moj, počutiš v svojem domu pri prihodu v mojo žico in kakor ti, sin moj, z isto ljubeznijo greš na naš Jadrin in kakor si mi ti prav dobro rekel, da so Bolgari in Srbi eno, kar ni ničesar, kar bi jih razdvajalo: ne jezik, ne vera. Zato mi je tudi drago, da ti živim in zategadelj je tudi moja volja, da bom tu pokopana.« Car Ivan Aсен je zaplaval, kakor sin za očetom, ki je izvedel, da je umrl sv. Sava v Trnovu. Zapustil je boljšice, kjer se je boril proti Grkom, prišel v Trnovu in priredil sv. Savi veličasten pogreb. Ob grobnici je car Ivan Aсен spregovoril te besede: »Tu leži ključ, ki za večne čase veže dve bratski zemlji, dva bratska naroda in to mesto je blagoslovljeno in sveto tako za Srbe, kakor za Bolgare.« Evo, takšna vez spaja nas in postaja vedno močnejša, neposrednejša in čvršča in ako Bog da — za večne čase neskaljena. Slovenska vzajemnost, bratska ljubezen in naša pravoslavna cerkev bodo navdahnile naše narodne predstavnike in vse nas, da bomo tvorci svetle usode in svetle naše bodočnosti.

nico in Kamno gorico. Ko bo ta dolžnica svresana s dobro ceno s Bledom in Bohinjem, bodo tudi za ta vasice nastopili boljše časi.

Vse polno gostov je bilo tudi letos na Poljudski in Komni Poljudski je nekakšno bielelo, Komna pa bohinjsko susedje. Ko bo Bled s dobro ceno preko Poljudke svresan s Bohinjem, bo ta planinski svet tvoril eno samo veliko letovišče in smuško središče in sicer eno najlepših in najbolj privlačnih v Evropi.

Jubilejne prireditve
grafičarjev

Ljubljana, 8. oktobra. Dom grafikov na vogalu Masarykove in Miklošičeve ceste ob glavnem vhodu v osrednje Ljubljane bo vsak večer slavnostno razsvetljen. In od ponedeljka dalje bo v hrala raz doma tiskarska zastava v petih barvah. Ta zastava simbolizira tiskarsko umetnost, ker se v tisku uporabljajo kot temeljne barve rdeča, zlata, modra, srebrna in črna barva. V teh barvah, odnosno v rdeči, rumeni, modri, beli in črni barvi bo zastava razobešana na Domu grafikov, ki bo razsvetljen v praznino jubileja, ki ga grafičarji praznujejo ob sedemdesetletnem obstoju ljubljanske organizacije.

Ves oktober in deloma tudi v novembru bodo razne prireditve, na katerih bo grafično delavstvo prikazalo vsej javnosti uspehe svojega kulturnega in prosvetnega dela.

V Ljubljani bo prva njihova večja prireditve koncert, ki bo v nedeljo 9. t. m. ob 11. v Franciskanski dvorani. Javnost opozarjamo na ta zanimiv koncert, na katerem nastopijo grafični pevski zbori iz Ljubljane in Maribora, grafični salonski orkester iz Ljubljane in zagrebški orkester mandolinistov in gitaristov.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri
Sobota, 8. oktobra: Potopljeni svet. Premiera. Premierski abonma
Nedelja, 9. oktobra: Veriga. Izven. Znanec dne ob 20. din navzdol
Ponedeljek, 10. oktobra: zaprto

Krstna predstava izvršne slovenske igre »Potopljeni svet«, se bo vršila drevi za premierski abonma. Tehnost snovi in način kako obravnava pisateljevanje, jamčita, da bomo dobili s to »gro naše dramske literature vredno in dragoceno delo. Dusevni razkol iskalca resnice, čigar tenki čut za dolžnost in odgovornost ga priveda v oster konflikt med dogmatiko in čustvom, ki se upira nevišnjemu formalizmu. Igrajo: Debevec, Danilova, Vida Juvanova, Sarčeva, Gregorin in Sever. Režiser: Debevec.

OPERA

Začetek ob 20. ur
Sobota, 8. oktobra: Na sinjem Jadranu. Opereta. Izven
Nedelja, 9. oktobra: Tosca. Gostuje ga. Zinka Kunč-Milanov, članica Metropolitananske opere v New Yorku. Izven. Zvišane operne cene.
Ponedeljek, 10. oktobra: zaprto

Gostovanje članice Metropolitananske opere dr. Zinke Kunč-Milanov bo v nedeljo zvečer v Puccinijevi operi »Tosca«, kjer bo pela naslovno partijo. Odlična umetnica, katere pevski in igralske kakovosti naše občinstvo pozna in ceni, šteje partijo Tosce med svoje najdovršenejšje umetniške tvorbe, tako da pomeni njen nastop v tej partiji za vsakega ljubitelja operne umetnosti prvovrstni gledališki dogodek, ki naj ga nihče ne zamudi. V glavnih vlogah: Francel in Primožič. Dirigent: dr. Švara.

Zatiranje San-Josejevega kaparja

Ljubljana, 8. oktobra. Vsem kmetijskim zavodom ter banovinskim trsnicam in drevesnicam in drevesničarskemu odseku SVD v Kamenici pri Mariboru. Na podstavi čl. 1 banove naredbe o zatiranju San-Josejevega kaparja z dne 25. aprila 1936 (Sl. list št. 290-43 iz leta 1936), so vse državne, banovinske, okrajne, mestne, občinske in zasebne drevesnice in trsnice v območju dravske banovine pod stalno fitopatološko kontrolo kmetijske police in kontrole postaje v Ljubljani, glede razkuževanja sadik pa pod kontrolo strokovnih organov banke uprave.

Ker preti nevarnost okužbe po tem najopasnnejšem škodljivcu sadnega drevja, zlasti v območjih krajih banovine, odredjamo sledeti postopek pri razkuževanju sadik (drevja, trti in grmičevja) pred prodajo ali odnosom iz drevesnice oziroma trsnice za jezensko ali pomladansko saditev:

1. Prodajati sme sadike le oni drevesničar, ki je dobil dovoljenje za prodajo od kmetijske banke uprave. Brez takega dovoljenja ne sme sadik nihče zvozevati.

2. Vse sadike in njih deli (razen korenin) se morajo pred oddajo razkužiti na ta način, da se potopijo v raztopini 6% neodehidra ali 12% žveplovo-apnene bronce.

3. Vlak drevesničar mora voditi knjigo, iz katere je razvidno, komu in kdaj so bile sadike prodane. Prodajalec je dolžan izdati za vsako odprodano količino sadik račun, v katerem mora označiti, komu in koliko ter katere sadike je oddal. Na zadnji strani računa mora drevesničar podpisati potrditvi s lastnoročnim podpisom, da je sadike razkužil s potpisanim v predpisnem razkužilcu. Pri odpravi sadik po šeleznici (polki) se mora isto potrditi tudi na števčnem listu.

4. Drevesničarji morajo imeti verodostojno dokazilo v izvirniku o količini razkužil (insekticidov), ki so se uporabljali v njih drevesnicah za razkuževanje sadik.

Številna načelna, mestna poglavarstva in občinska oblastva nadzirajo po svojih strokovnih in izvrševalnih organih promet s sadikami, ali so predpisano razkužene.

Ako kontrolni organ najde sadike, ki niso bile razkužene, tedaj sadike zadrži od

uporabe; z odgovornimi prodajalci pa se postopek po § 21. in 22. zakona o zdravstveni bolni in škodljivosti lastništva ter se isti kaznujejo v denarju od 100 do 5000 din v korist državnega kmetijskega sklada.

Ben dr. Natlebon

SOKOL

Bratje, sestre in naraščaji! Štiri leta so minila od tistega tragičnega 9. oktobra 1934, ko je slovenska roka umorila našega najdražjega ljubljanskega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Spomin na kralja Mladenka bo ljubljansko sokolstvo dostojno počastilo v nedeljo, 9. oktobra t. l. ob 11. dop. v telovadnici Narodnega doma.

Spominski govor bo nepozabnem kralju Vitezju in Sokolu bo imel jugoslovenski dobrovoljec in I. nam. načelnika Saveza

SEKJ br. Josip Jeras. Sodelovala bo godba Sokola I Tabor.

Vabimo vse sokolske pripadnike, da se te žalne svetosti udeležijo v polnem številu v meščanski občini z znakom, ovrtim v črn flor.

Slova Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju!

Čuvajmo Jugoslavijo!
Živel kralj Peter II!
Ljubljanski Sokol, Sokol I Tabor, Sokol Ljubljana II, Sokol Ljubljana III, Sokol Ljubljana IV, Sokol Ljubljana-Siška, Sokol Ljubljana-Most, Sokol Ljubljana-Štepanja vas, Sokol Ljubljana-Vik, Sokol Ljubljana-Zg. Šiška.

Načelnstvo Sokolskega društva Ljubljana-Siška sporoča staršem, da bo odšel telovadba dece ločena: za starejšo dečo od 6. do 7. za mlajšo pod 10 let pa od 5. do 6. popoldne in sicer za dečke v sredo in petek, za deklice na v torek in četrtek. Zdravo!

Roparskega napada osumljeni in obtoženi
Danes so se zagovarjali pred mariborskim sodiščem
Friderik Gumzer, Josip Mavrič in Pavel Kranjc

Maribor, 8. oktobra. Bilo je 14. junija, okoli 1.30 zjutraj, ko so pri Mulavčevih v Šikardah v Slovenskih gorah vsi trdno spali. Bila je tema in deževna noč. Nenadoma se je po sestnica Marija Mulavčeva prebudila. Ko se je zbudila, je zagledala pred seboj dva moška, oborožena s sekirami, dočim je tretji stal pri vratih. Mulavčeva, v strahu ni prvotno niti vedela, kaj moški prav za prav hočejo. V naslednjem trenutku pa ji je eden z osornim glasom ukazal, naj vstane. Mulavčeva je skušala vstati, toda moški jo je zopet potisnil v posteljo. Moška sta vprašala, kje ima denar. Ko pa je Mulavčeva dejala, da ga nima doma, sta ji zagrozila, da bosta vso polno, če jim akaj ne izroči denarja. Mulavčeva je v smrtni strahu ponovno zatrujevala, da denarja nima doma, nakar sta roparja pričela stikati po postelji in omarah. Toda denarja kljub temu nista našla. Naposled so razbili še manjšo omario, kjer je bilo v neki posodici 60 dinarjev drobiža, ki sta ga roparja vtačila v žep.

Toda s tem nista bila zadovoljna. Vprašala sta, kje da so tisočaki. Mulavčeva je naposled povedala, da ima tisočake v hranilnici ter je roparjem izročila pet hranilniških knjižic z večjimi in manjšimi vlogami. Roparja, od katerih eden je bil manjši, drugi večji, sta naposled vprašala, koliko je dobila tedensko iz hranilnice. Mulavčeva jima je odgovorila, da je davnica tedensko po 500 din. S tem odgovorom sta se roparja menda zadovoljila ter odšla v drugo sobo, kjer sta trdno spala. Genovefa Mulavčeva in služkinja Tezija Polanc. Tudi tam sta roparja najprej zbudila ženski, nato pa prebrskala vse kote in omare. Iz jeze, ker nista ničesar našla, je eden dvignil sekiro ter glasilno dejal, da vso pobol, če ne povsta, kje je denar. Videc, da hočeta svojo grožnjo izvršiti, je služkinja izročila roparjema 100 din. ki jih je dobila prejšnji dan od svojega brata. Nato sta roparja vzele še zlato žensko zapustno uro in dve električni svetilki iz omare ter odšli. Pred odhodom sta še dejala, da bosta hišo za-

žgala in vse pobila, če bodo ženske obvestile orožnike. Toda plen je bil roparjem očitno premahen in sta odšla še v shrambo, kjer sta ukradla pol kg masti, nekaj prekajenega mesa, ki sta ga zavila v papir, s katerim je bila pokrita mast v posodi. Ženske so o nočnem dogodku takoj obvestile orožnike, ki so takoj uveli obširno preiskavo.

Na podlagi sledov, ki so vodili do domačije 37 letnega posestnika Friderika Gumzerja, so orožniki napravili pri Gumzerju hišno preiskavo. V železni pečici so našli olinat papir, masten od zaseke, ki so ga očitno pozabili zažgati. Papir so pokazali Mulavčevi, ki je takoj spoznala, da je papir iz njene posode. Tudi je Mulavčeva pri zaslišanju in konfrontaciji dejala, da je bil eden roparjev prilično iste velikosti in zunanosti kakor Gumzer. Na podlagi izpovedi Mulavčeve so orožniki Gumzerja aretirali in sicer zaradi nujnega suma, da je bil sodelen pri ropu. Nadaljnja preiskava je dognala, da je Gumzer precej zadolžen ter v denarnih stiskah in da je dobro poznal razmere pri Mulavčevih, o katerih so govorili, da imajo doma precej shranjenega denarja. Tudi so orožniki dognali, da se je Gumzer družil s 25 letnim kovaniškim pomočnikom Josipom Mavričem iz Sv. Benedikta v Slovenskih gorah ter 21 letnim delavcem Pavlom Kranjem iz Jablane v Slovenskih gorah. Tudi omenjena dva so orožniki aretirali. Pri zaslišanju sta se zapletla v protislovja. Gumzerja, Mavriča in Kranja so zaprli. Med preiskavo je preiskovalni sodnik mariborskega okrožnega sodišča zbral proti njim toliko obtežilnega materiala, da je sledila obtožba pri senatu petih sodnikov pri mariborskem okrožnem sodišču.

Danes dopoldne so s deli vsi trije, Gumzer, Mavrič in Kranjc na zatožni klopi v razpravnih dvorani št. 53 tukajšnjega sodišča. Vsi trije so v preiskavi tajili vsako krivdno. Tako tudi danes.

Razprava ob zaključku lista še ni bila končana.

Film »Domovina«

Ljubljana, 8. oktobra. Na letošnji bienniali v Benetkah se je nemška filmska industrija prvo posebno odlikovala in prejela prvo nagrado za film »Domovina«, izdelan po Sudermanovem romanu. Film nam predčuje borbo proti lažni morali malomeščanstva. Razlikuje se od Sudermanove drame proti koncu, kajti ves konflikt, ki se v knjigi konča z očetovo smrtjo, se v filmu na lep način izravna tako, da konča vse problem v prid vsem borcem proti tedanjemu pojmovanju lažne in napačne etike in morale.

je ta film povsod doživel triumfe in da so se znali Nemci pred mednarodnim občinstvom v Benetkah s to umetnino afirmirati tako, da je film na koncu izval navdušene ovacije za prisotne glavne junake filma, kakor tudi za producenta.

Film »Domovina« se predvaja danes v premieri v kinu Unibon ter ga najtopleje priporočamo vsem ljubiteljem resne in globoke filmske umetnosti.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Sobota, 8. oktobra katoličani: Brigita
Jutri: Nedelja, 9. oktobra katoličani: Dionizij

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Velike norosti
Kino Sloga: Požar nad Anglijo
Kino Union: Domovina
Kino Moste: Hajduk Janošik in Plešem za Te
Kino Šiška: Duet

PRIREDITVE V NEDELJO

Kinematografi isti spored
Steg planink kraljice Alendice letna skupščina ob 10.30 v licejski telovadnici
Slavnostni koncert Grafike ob 10.30 v franciskanski dvorani

DEZURNE LEKARNE

Danes in jutri: Mr. Sušnik, Marjini trg 5, Kuralt, Gosposvetska cesta 10, Bohinec, Cesta 29. oktobra 31.

SPORT

— Motoklub »Hilija« Ljubljana vama članstvo in prijatelje na motokliski izlet v Trst, Dobrodo in Gorico, ki bo v soboto in nedeljo 15. in 16. t. m. Odhod iz Ljubljane v soboto ob 12.30, prihod v Trst ob 15.30. Ogled trgovskega dela Trsta in drugih zanimivosti. Prijave se brezpogojno zaključijo v ponedeljek dne 10. t. m. ob 18. uri. Opozorja se udeležnike, da pripravijo točne podatke za osebo in vozila. Prijatelji in družinski člani se lahko udeležijo izleta z avtobusom. Točna navodila in prijave v tajništvo kluba, Miklošičeva 15.

Din 78 plačilo za Putnikov izlet v Trst dne 16. oktobra 1938.

ADMIRAL BEATY

V pristanišču Saint-Tropez na francoski rivieri je bila zasidrana lepa angleška jaha. Trije do pasu goši mornarji so pokrivali in pometal krov.

— Lepa ladja, je dejal nekdo gledoč mimo.

— Yes.

— Čigava pa je ta jahta?

— Moja, — je odgovoril eden izmed mornarjev, — da bi nehal delati.

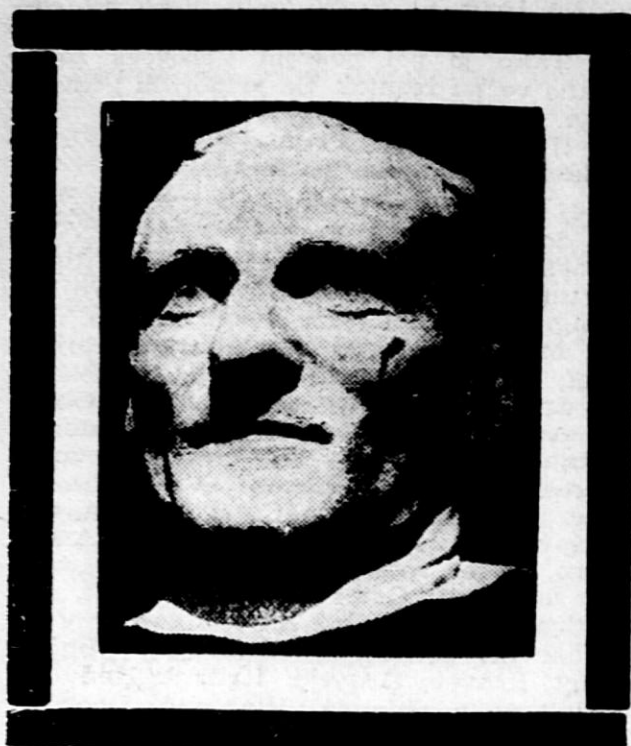
— Oho, ali anem vprašati po vašem imenu?

— Beaty.

Mornar, ki je smatril krov jahte, je bil zares glavni angleški admiral Beaty, ki ga Angličani radi primerjajo z Nelsonom.

Ob četrthi obletnici

Ljubljana, 8. oktobra

Pred štirimi leti na jutrišnji dan je jugoslovanski narod začel v neizbrisni boji za svojo svobodo, da bi naš kralj Aleksander padel kot žrtev ogabnega zločina. V francoskem Marseju je ugasnil življenje junaka, ki se je boril s svojim hrabrim narodom in v jugoslovanskim dobrovoljci za osvoboditev vseh Jugoslovenov, 9. oktobra 1934 je bil dan velike tuge Srbov, Hrvatov in Slovencev, ves narod je jokal, ker je občutil nenadomestljivo izgubo, in z njim so sočustvovali vsi prijateljski in kulturni evropski narodi.

Pa se je naš narod zbral v veliki žalosti in ni obupal, ker je vedel, da mu je voditelj in borec pokazal pot po kateri mora narod kreniti v boljšo, lepšo in srečnejšo bodočnost. Z dvema besedama je umirajoči kralj povedal svojemu narodu, katera je velika zamisel, ki jo je hotel uresničiti in ki je začela že postajati kri in meso, ko je prevzel vso odgovornost nase, da bi rešil duhovne in gnotne, s krivjo blagoslovljene pridobitve najboljših sinov našega naroda, borečega se za svobodo in zedinjenje. Povedal je tedaj tudi, da je dal življenje za to veliko misel: Cuvajte Jugoslavijo!

Jugoslovanski narod, vsi Srbi, Hrvati in Slovenci, so domeli veličino marsejske tragedije, sklenili so ubirati pot v bodočnost s kraljevo oporo v srcu, njega pa, ki je kot genialen državnik in vladar poklical narodu pravo pot in pravi smeri zedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev, je

imenoval viteškega kralja, kralja zedinitelja.

Viteški kralj Aleksander I. Zedinitelj je pred štirimi leti umrl, a ideja, za katero je dal svoje življenje, živi. Prisegli smo, da mora živeti. Četrthi se spominjamo tragične obletnice in četrthi prisegamo, da bomo ostali zvesti njegovi oporoki. Nič nas ne motijo zablode tistih, ki v svoji zaslepljenosti še danes niso spoznali globoke pomena velike zapovedi: Cuvajte Jugoslavijo! Zaslupljencev je čedalje manj, življenje teče dalje neizprosno in potiska ob stran vse, ki jim je osebna ali klitarska in strankarska korist več kot korist in blaginja ter bodočnost vsega naroda. Baš četrthi obletnice marsejske tragedije se spominjamo v zgodovinskih dogajanjih v Evropi. Vse živa nam je v zavesti tragedija bratskega českoslovaškega naroda. Kakor so oni pred štirimi leti sočustvovali z nami, tako sočustvujemo mi zdaj z njimi in jih občudujemo, ker niso obupali v težkih dneh preizkušnje, kakor nismo mi obupali pred štirimi leti. Verujemo v svojo moč in v bodočnost Slovanov in njih tragedijo sočudujemo po čudnem naključju v mesecu, ki je bil tudi za nas mesec tuge, žalosti in bolesti.

Se so med nami taksi, ki nimajo v srcu zapisane oporoke Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, Dogodki zadnjih dni in tednov morejo tudi tem odprti oči. Zgodovinski dogodki, ki jih doživljamo, naj spametujejo vse, ki že pred štirimi leti niso iz kakršnihkoli razlogov mogli doumeti velike jugoslovanske ideje, zaradi katere je pleenita kri našega kralja poročila marsejski tlak. Naš blagopokojni kralj je preoško napovedoval čas, v katerem bo izginilo ali padlo v suženjstvo vse, kar ne veruje vase, v svojo moč in v svojo bodočnost. Take vere, moči in bodočnosti pa ni, če ni složnosti, harmonije, idejne skupnosti med brati.

Zgodi se lahko da bo jugoslovanski narod znova v bližnji ali daljni bodočnosti na usodni preizkušnji. Prestaj jo bo le tedaj, če bo hodil po poti, ki mu jo je pokazal Viteški kralj. Po tej poti hodi že večina Srbov, Hrvatov in Slovencev. Prizadevamo se, da bo zajel plamen jugoslovanske ideje vse plasti in da bo gorela plamenica, prižgana v trenutku, ko so se najboljši sinovi našega naroda začeli boriti za svobodo in zedinjenje, od tuda do roda čedalje bolj živo in veličastno. Le pod tem pogojem bomo svobodno živeli in le pod tem pogojem bomo ohranili dragoceno dediščino, nad katero bo kmalu zavladal sin blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, naš mladi vladar Peter II.

vendar je bila v Avstriji vsakoletna dotacija za mursko regulacijo izdatno višja, kot jo sedaj predvideva štletni program javnih del. Država je takrat sicer prispevala le 40% proračunske vsote, vendar je s postavo z dne 24. 3. 1875 določila letni prispevek 44.600 goldinarjev. Celokupna letna dotacija je znašala 111.500 gold. Če upoštevamo takratno kupno moč goldinarja napram našemu dinarju, smemo mirno vzeti najmanj 30 kratnik. Potem takem je bilo določeno vsako leto za regulacijo Mure najmanj 3.345.000 din in vendar se regulacija ni dala dovršiti ne v predvidenih 20 in tudi ne v nadaljnjih 20 letih.

Pri nas pa se predvideva, da se bo z letnim zneskom 1.021.000 km, kakor je sedaj določen, dalo dovršiti pomembno delo v nekaj letih, ko se s trikrat večjo vsoto ni dalo v 40 letih. Regulacija Mure je pa za našo, obmejne kraje življenjskega pomena.

Štefan Renčelj 60 letnik

Maribor, 8. oktobra

Kdo bi si mislil? Štefan Renčelj, ves mladostno vzravnčan, podjeten in prožen, da malokateri mladenič tako, je doživel svoj »šesti križ«. Naš Štefan Renčelj je markantna osebnost na našem nacionalno in kulturno prebujenem Pobrežju. Že v mladih letih se je v Sežani, kjer je doma, navzel nacionalnih in sokolskih idealov, ki so njega ter vse njegove vodili v veselju in žalosti, v dneh zadošenja in v dneh trde preizkušnje. Po prevratu je prišel k nam na Pobrežje in od vsega začetka kazal živahno podjetnost, vztrajno marljivost, ki mu je omogočila, da si je uredil prijeten dom ter lepo uspešne gostinsko podjetje, ki uživa upravičeno sloves zaradi kuhinje ter imenitne kapljice daleč naokoli.

Štefan Renčelj je v vodilnih vrstah porebskega nacionalnega, kulturnega življenja. S svojo preudarno budo in treznim gledanjem na svet je že mnogim pomagal. Vse ga ceni in spoštuje. Uglednemu in v vseh porebskih krogih priljubljenemu slavljencu želimo ob 60. letnici, da bi bila njegova vztrajna marljivost tudi v bodoče kronana z lepimi uspehi, z zadovoljnim življenjem in čvrstim zdravjem.

Pod težo življenja omagal

Trebeljevo, 7. oktobra.

Tukajšnja občina proizvede za sorodni ki tragično preminulega brezposelnega natakarka Zvonimira Strasa. Pokojni je bil rojen l. 1897 v Trzinu na Gorenjskem, po svojem očetu pa je bil pristojen v tukajšnji občini. Pri nas ni bil menda nikoli, kljub temu pa so ga nedavno napotili iz Beograda s prisilnim potnim listom v domovinsko občino. Nesrečni Zvonimir, ki je bil za natakarka po raznih beograjskih restavracijah, je ostal zadnjega pol leta brez posla. Preživljal se je le s podporami socialnih ustanov. Ker je predložil ni dobil službe, so ga poslali domov. Že med potjo je težko zbolel. Ko je bil namenjen sem na občino, je sredi poti v gozdu oslabe. V smrtni uri so ga videli kmetje, ko je leže otepalav okrog sebe in ruval zemljo. Preden pa so kmetje prihiteli na pomoč, je bil nesrečnik že mrtev. V delavski knjižnici so ugotovili njegove podatke. Druga ne vedo nič. Ker so našli v njegovem žepu tudi tri ključke, je verjetno, da je pustil kaj kovčec pri svojih znanih ali sorodnikih.

Občina proizvede za nesrečnikovim sorodniki. Če bi kdo vedel kaj več o pokojnem Zvonimiru Strasu, naj sporoči litjskemu sreškemu načelstvu ali pa županstvu v Trebeljevem nad Litijo. Truplo nesrečnega moža so pokopali na pokopališču v Prežganju.

Zgodba o zaupanem paru konj

Ljubljana, 8. oktobra

Posestnik Matevž Milavec iz Maribora je potreboval par konj in odšel je na Rakke, kjer je prišel v stik z meštariji. Ti so mu nasvetovali, kje naj se zgleda in res je kupil lepega konja od posestnika Demšarja na Rakaku, drugega pa od nekega drugega posestnika v Cerkljici. Za par je plačal 10.545 din in konja je zaupal posestniku Francetu U. iz Ivanjevega sela, kateremu je naročil, naj ju prižene v Maribor, ker sam ni imel časa. France je odgnal konja najprej v svoj hlev, pred dnevi pa se je z njima odpravil na pot v Maribor. S konjema je prišel do Logatca in dalje proti Vrhniki, tam ga je nenadoma ustavil okrog 30letni možki na kolesu, ki ga je pobaral, če vodi konja v Maribor posestniku Milavcu, France je pritrdil, naka mu je neznanec dejal, da ga pošlita Milavce sam, ki želi, da mu on prižene konja. Neznane je govoril tako prepričljivo, da mu je France, meni nič tebi nič izročil konja in živinska potna lista ter se vrnil domov, odkoder pa je že naslednji dan odšel v Ljubljano v bolnico zaradi kile.

V bolnici je France ležal do včeraj, ko s se pri n. cm zglasila policijski nadzornik in lastnik konj, ki je začudenemu Francetu povedal, da konj se ni doma. France je še bolj začudenemu posestniku povedal svojo zgodbo, ki se pa vsaj policijskemu uradniku ni zdelo verjetna. Ozdravljeni France je moral na policijo na ponovno zaslišanje, posledica tega pa je bila, da je moral ostati v zaporu. Konja, ki naj bi bila odgnana v Maribor, sta najbrž postala plen rihotapev in policija močno sumi, da ima piste vmes tudi France U.

Z Jesenic

Jesenice v temi. Po naredbi banske uprave se je v noči od torka na sredo in od srede na četrtek vršila zatemetitev našega mesta. Večina meščanov je točno izpolnila odredbe oblasti in delodajalcev, katerih nadzorni organi so vršili kontrolo po mestu. Mesto je bilo v popolni temi, ceste in ulice so bile skoraj prazne, le tu in tam je švigal kak tu avtomobil z žarometi skozi temno in na videz zapuščeno mesto.

Sokolsko društvo Jesenice priredi v nedeljo 9. t. m. ob 11. v Sokolskem domu žalno svečanost ob četrthi obletnici tragič-

ne smrti Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Na sporedu je koral godbe na pihala, žalna seja društvene uprave, žalni govor: recitacije, državna himna in himna »Hej Slovani«. Po žalni svečanosti bo položila društvena deputacija venec pred spomenik kralja Aleksandra. Udeležba za vse članstvo obvezna in to v meščanski obleki z znakom.

ŠAH

Otvoritev šahovske sezone

Cez poletje je šahovsko življenje v Ljubljani počivalo. Z nastopom jeseni je oživel tudi v ljubljanskih šahovskih klubih. Uvod v sezono so običajno brzi turnirji, ki naj pripravijo šahiste za resne turnirске partije. Tokrat bomo dobili za otvoritev zimske sezone prireditve večjega obsega. Združeni ljubljanski šahovski klubi nameravajo 22. t. m. prirediti velik brzi turnir za klubsko prvenstvo Ljubljane, na katerem bo sodelovalo vseh 7 ljubljanskih klubov, in sicer LSK, SK Triglav, Sentpetrski SK, Šišenski SK, SK Amater, Železničarski SK in SK Lovšin. Turnir bo enokrožen, vsak klub pa bo postavil po 8 igralcev. Prireditve bo pod pokroviteljstvom Slov. šahovske zveze, tehnično vodstvo pa bo v rokah znanega amaterja Julija Erkerja.

Brzi turnir bo na verandi gostilne »Pri Perlesu« v Prešernovi ul. Razpisana so lepa knjižna darila. Prireditve bo združena z družabnim večerom, na katerem bodo objavili rezultate in razdelili darila. Ker je namen propagandni, se ne bo pobirala nobena vstopnina. Brzi turnir bo zlasti velikega pomena za LSK, ki bo moral v kratkem braniti naslov državnega prvaka in bo na tej prireditvi preizkusil igralce, ki bodo pozneje predstavljali njegovo tekmovalno vrsto. Seveda je LSK favoriti, toda tudi ostali klubi so znatno napredovali, kar je v nemali meri zasuga sistematičnega delavodstva »Združenih ljubljanskih šah. klubov«.

Iz Litije

Maginotova linija. Tako smo krstili te dni dograjen ogražo in širok pločnik ob glavni cesti proti šmartnemu poleg trškega prostora na Frlci. Tisti del ceste je bil doslej hudo zanemarjen. Vozniki so odkladali tu drva, da je bila cesta pogosto tako zožena, da smo se balj nesreč. Zdal se je sezidali pločnik in razširili cesto. Novi pločnik je olepal okoliš okrog trškega prostora. Treba bo zdaj še nadaljevati gradnjo pločnikov, da bomo oskrbeli za polepšanje Litije. Novozgrajeni pločnik je precej masiven in širok, da je podoben zaklonu. Merodajne činitelje pa prosimo v imenu številnih Litijanov, ki hodijo po poti od trgovine g. Rebeka do ljudske šole, naj bi se malo pobrigali tudi za to žal najbolj zanemarjeno pot.

Hitro naročite knjige Vodnikove družbe! Knjige Vodnikov družbe bodo vsak čas dostopne in razpolone krajevnim poverjenikom. Litjska poverjenica je gđe. Fanika Jerebova, šmarnski poverjenik pa g. Adamčič Martin. Kdor še ni poravnal članarine 20 din — za ta malenkostni znesek dobite Vodnikovo pratio in 3 lepe knjige — naj to stori takoj. Oba poverjenika sprejemata tudi nove članke.

Sokolske novice. V nedeljo 9. oktobra priredi tukajšnje Sokolsko društvo žalno komemoracijo za kraljem Aleksandrom Zediniteljem ob 11. v Sokolskem domu.

Končano je dobro obiskano nagradno kegljanje v korist tukajšnjega Sokolskega društva. Za zmagovalca je bilo določenih več lepih daril, med drugim moško kolo, moška obleka in še precej drugih nagrad. Kegljalo je tudi precej članic. Najboljši kegljači so v treh lučajih podri po 23 kegljev. Uspehi dokazujejo, da se kegljaški sport pri nas lepo razvija, odkar je zgrajen podjetni gostilničar g. Plenčar pri »Urški« modernu, vsem zahtevam kegljaškega sporta odgovarjajoče kegljišče.

Sokolska tombola v Smartnem. Za nedeljo 2. t. m. je bila določena tombola Sokolskega društva v Smartnem. Upravni odbor je preskrbel okrog 150 lepih dobrot. Za tombolo so določene: kompletna spalnica, moško ali žensko kolo, cela krupn koža podplatov itd. Tombola je pa morala biti preložena in bo v nedeljo 16. t. m. okrog 15. na šmarnem Glavnem trgu. Začela se bo takoj po odkritju spominske plošče padlim vojakom na šmarnem pokopališču. Tablice so po 2 din. K bogato založeni tomboli vabimo vse, ki žele poskusiti srečo za lepe dobrote.

Iz Celja

Zalna komemoracija. Sokolski društvi Celje-matica in Celje I bosta priredili drevi ob osmih, na predvečer obletnice marsejske tragedije, žalno komemoracijo v veliki dvorani Narodnega doma v Celju. Celjsko pevsko društvo bo zapelo Aljažev psalm za mešani zbor »Po krivem preganjanju sovražnik me silni«. Spominski govor bo imel brat prof. Janko Orožen. Nato bo zapelo Celjsko pevsko društvo Biničkovo »Včnaja pamjat«. Komemoracijo bo zaključila alegorija. Udeležba za članstvo in naraščaj obvezna. Krojaši v krojih, ostali v civilu z znakom. Javljeno je tudi vse narodno občinstvo. Darujte ta dan vsaj 1 dinar za sokolski socialni sklad!

Uradnih komemoracij in služb božjih ob obletnici mučeniške smrti Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja jutri, v nedeljo, ne bo.

Zavod v Novem Celju se nima prapora. Zato nabirajo sedaj po Celju prispevke za prapor Jugorasa v Novem Celju. Tam ima Jugoras baje toliko članov, da bo imel v Novem Celju najbrž svoj sedež tudi vse savinjski Jugoras. Kakor čujemo, namerava prirediti Jugoras v Novem Celju po beograjskem vzorcu tudi potovanje z novim praporom v inozemstvo.

Nova gledališka sezona v Celju se bo pričela z gostovanjem ljubljanske drame, ki bo vpriizročila dramo iz finskega življenja »Zene na Niskavurju«. Predstava je izven abonmaja in se bo pričela že ob 19.30 in ne ob 20., kakor je bilo najprej javljeno. Vstopnice so v predprodaji za knjigarni Slomškove tiskovne zadruge.

Premiera veličastnega in monumentalnega filma polnega dramatskih zapletljajev!

POŽAR NAD ANGLIJO

Senzacionalen film o strahotah inkvizicije in o ljudeh, ki so tvegali svoje življenje v borbi za domovino. Španija na vrhuncu svoje moči, Angleška na začetku! Velikaktualno za današnji čas!

KINO SLOGA, tel. 27-30

Knjiga vsebuje:

1. GRAFOLOGIJO,
2. PSIHOLOGIJO,
3. HIPNOTIZEM,
4. HIROMANTIJO,
5. FENOLOGIJO,
6. ASTROLOGIJO,
7. SPIRITIZEM,
8. SANJE,
9. 200 FOTOGRAFIJ.

Knjiga je tiskana v hrvatskem jeziku. Knjiga se pošlje takoj! Cena 30.— din.

Denar naj se pošlje na ček. rač. 17.455

KARMAH UPRAVA ZALEC

Dve prvenstveni nogometni tekmi. V nedeljo 9. t. m. ob 15.30 se bo pričela na Glaziji podsavezna prvenstvena tekma med SK Jugoslavijo in SK Amaterjem iz Trbovelj. Za to srečanje, ki bo gotovo zelo živahno in napeto, vlada v Celju veliko zanimanje. Sodi bo g. Skalar iz Ljubljane. Ob 14.15 se bo pričela istotam prvenstvena tekma mladini SK Jugoslavije in Atletikov. To tekmo bo sodil g. Oberlindtner.

Pokalno tekmovalje LNP se bo pričelo v nedeljo 16. t. m. tudi v Celju. Ob 10. dopoldne bo na Olimpijem igrišču v Gaberju pokalna tekma med SK Olimpom ni SK Jugoslavijo, ob 15. pa na Glaziji pokalna tekma med SK Celjem in Atletiki.

Tri nesreče. Pri delu v rudniku je padel v četrtek dopoldne okrog 50 kg težek kamen na 5letnega rudarja Matveža Vouka od Sv. Magdalene pri St. Pavlu pri Prebodu ter mu zlomil prste na desni roki in raznesel arh dlan. V četrtek okrog 17. je neki avtomobilist na cesti pri »Skalni kleti« v Celju povozil 12-letnega Franca Borlaka, sina občinskega uslužbenca v Celju, in mu zlomil desno nogo pod kolenom. V ponedeljek je padel 52letni Jože Papež, berač brez stalnega bivališča, v nekem gozdu blizu Celja in si hudo poškodoval desno nogo. Ponesrečenec se zdravi v celjski bolnici.

V celjski bolnici je umrl v četrtek 53letni Franc Verdaj, strojnik v rudniku v Hrastniku.

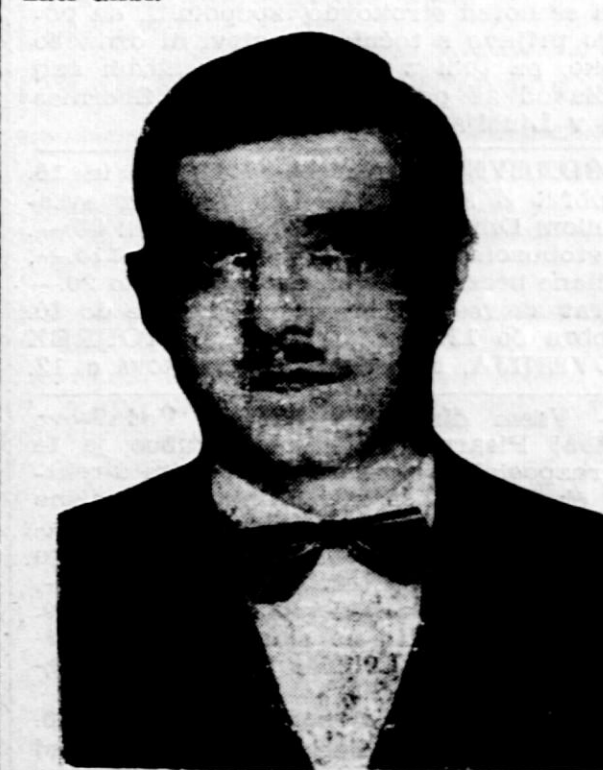
Nočno lekarniško službo ima od sobote 8. t. m. do vsehga petka 14. t. m. lekarna »Pri križu« na Kralja Petra cesti.

Borovnikovi morilci pred sodiščem

Zagreb, 8. oktobra

Razprava proti morilecem zagrebskega trgovca Martina Borovnika, uglednega koroskega rojaka, je trajala včeraj ves dan. Prvi je bil zaslišan vodja razbojniške tolpe 38-letni Tomo Kosak, ki pa se ne čuti krivega, češ da ni sodeloval pri umoru Martina Borovnika. Zatrjeval je, da je usodne noči spal doma skupaj z ženo. Tudi ostali obtoženci so se večinoma zagovarjali, da se ne čutijo krive in veak je skušal dokazati alibi.

Pokopni Martin Borovnik

Sodišče se bo moralo pač zanašati na izpoved priče šumarskega svetnika Nikole Hida, gosdarja Antona Potmana in njegove žene Ane, ki so v obtožnici hajo spoznali napadalce in morilce. Razprava se nadaljuje.

Na Mrzlico grade cesto

Dolga bo 6 km — Nova cesta bo velikega pomena za tujski promet

Trbovlje, 7. oktobra. Zdenja leta se je mnogo razpravljalo v naši javnosti o planinskih postojankah v Zasavju, zlasti o Mrzlici in Sv. Planini. Lepota teh planin priznava vsak prijatelj narave, ki je le enkrat obiskal te divne vrhove. Zasebna podjetnost, zlasti pa na planini v SPD si vsestransko prizadevajo, da zboljšajo in spopolnijo svoja goščišča in domove za moderno urejen tujski in turistični promet, ki je predvsem združen z zimskim športom, predvsem s smučanjem. Za dosego tega pomembnega cilja se je v tekočem letu mnogo storilo. Pred dnevi je bilo ustavljeno delo na novi cesti, ki bo vezala Mrzlico z banovinsko cesto Trbovlje—Savinjska dolina, ki je bila lanske leto dograjena in moderno rekonstruirana. Dolžina te projektirane in že trasirane planinske ceste znaša 6 km. S podporo občine Trbovlje se je cestnemu odboru posrečilo dograditi že letos 1 in pol km dolgo progno ceste od vrha Mrzlice s priključitvijo na obstoječo kolovozno pot. Ta del ceste je, izveden kanalizacije, popolnoma dovršen v širini 3 m, tlakovan in posut z dobrim gramozom. Na cesti je delo skozi 3 mesece do 18 delavcev dnevno. Stroški znašajo le 50.000 din, t. j. približno 30 din na tekoči meter dograjenega ceste. Cestnice je usposobljeno za avtomobilski in ostali tovarni promet in je zelo trdno zgrajeno.

Kdor si je zadnje dni delo na tej cesti ogledal in ga primerjal s stroški graditve, je moral priznati, da je izvršeno delo vse-skozi strokovnjsko, in se postavlja nehoti vprašanje, kako je bilo mogoče vsa ta dela opraviti s tako majhnimi izdatki v tako kratkem času. Kdor pozna vztrajnost in požrtvovalnost naših planincev, mu ni treba posebnega pojasnila. Podjetje, ki je prevzelo delo, je to izvršilo brez dobika in je žrtvovalo celo iz svojega vse stroške za obrabo in uporabo orodja in tehničnih pripomočkov. Uprava občine Trbovlje je dala razen denarja še na razpolago nekaj delavcev ter potrebno tehnično osebje brez plačev. Pripravljalna dela, trasiranje, nadzorstvo in druge podrobnosti je izvrševal cestni odbor, ki je sestavljen iz funkcionarjev tukajšnje podružnice SPD, Počitniškega doma rudarjev in občine. Vse to delo je bilo izvršeno brez posebnih stroškov. Pri gradnji ceste so bili zaposleni planinski kmečki fantje, ki so delali zelo marljivo in so se za to delo zelo dobro

obnesli. Kmetje, lastniki zemljišč na trbovski strani, so odstopili potrebna zemljišča brezplačno. Nasprotno pa lastniki gozdnih parcel in Savinjske doline še vedno delajo nepriključne in povzročajo stroške vzdrževanja, da so njihove parcele z novo cesto pridobile najmanj trikrat na vrednosti. Kljub vsemu pa se je delo nadaljevalo po začrtanem načrtu in so danes velike ovire že skoraj promagale.

Toda to je bila prav za prav šola prve etape izgradnje te veličane tujakoprometne komunikacije na najlepšo našo planinsko postojanko v Zasavju. Pravo delo se bo s tem šele začelo, kajti potrebno bo v interesu čim uspešnejšega tujkega prometa izgraditi celotno progno Mrzlica—Sv. Planina z obojestransko priključitvijo na banovinsko cesto Trbovlje—Savinjska dolina, kar meri nadaljnjih 9 km. Stroški izgradnje tega dela cestnice pa bi bili na tekoči meter nekoliko višji od prej navedenih.

Treba po predvsem zainteresirati našo javnost, zlasti pa merodajne činitele na izredno važnost te nove ceste za pospeševanje tujkega prometa v Zasavju. Treba je prevsem sredstev, brez katerih se tudi najidealnejša zamisel ne more izvršiti. Pogoj za uspešen razvoj tujkega prometa, ki bi donasal našemu prebivalstvu lepe dohodke, so tukaj podani in sleherni investicija se bo bogato obrestovala. O tem naj bi se prepričali strokovnjaki in referenti naše dožele na licu mesta in tako presodili upravičenost naših izjav. Če sam pogled na doslej s tolikimi osebnimi žrtvami in požrtvovalnostjo naših planincev izvršeno delo jih bo uverilo, da gre tukaj za idealno zamisel in za obče koristno stvar, katero je treba podpreti tudi s strani banovine in občine, ki naj bi stavile primerne zneske na razpolago za realizacijo in dovršitev te velike zamisli. S tem bodo neizmerno koristili prebivalstvu rudarskih revirjev in okolici. Odprli se bo najlepši planinski svet smučarjem in zimskemu športu, ki bo dobil nove preko 10 km dolge smuške in sankarske proge, kakršnih je le malo pod božjim solncem.

Kakor se je našim vrlim planincem posrečilo prebrskati začetne težave in zgraditi prvo etapo nove ceste, tako smo prepričani, da bodo srečno dokončali tudi ostali del težke naloge, ki so si jo zadali in stremiljenju za povzdigo planinske ideje in tujkega prometa v rudarskih revirjih.

Geograf, zgodovinar in pisatelj Janez Jesenko

Včeraj je minilo 100 let, odkar je bil rojen v Poljanah nad škofjo Loko

Ljubljana, 8. oktobra. Včeraj je minilo 100 let, kar se je rodil v Poljanah nad škofjo Loko ta delavni in nacionalno zavedni slovenski mož. Umestno je, da se ga spominjamo ob tem dnevu tembolj, ker je letos tudi 30 letnica njegove smrti.

Bil je najstarejši sin Prodovske hiše v Poljanah tik moztu čez Locišnico. Prvi šolski pouk je prejel v tedanji poljanski šoli po učitelju Francu Brezniku, ki je bil obenem cerkovnik in organist. Tega učitelja je mislil dr. Tavčar v noveli Ivan Slavej pod imenom Stefan Deske. Svoje osnovnošolske nauke je Jesenko nadaljeval v škofji Loku in nato gimnazijske v Ljubljani, kjer je maturiral 1899. Visokošolske studije je dovršil na Dunaju 1893 ter prišel za suplenta na gorško gimnazijo, kjer je ostal štiri leta. Še so živi, seveda še prav stari možje, ki so bili v prvih razredih gimnazije v Gorici njegovi učenci, med drugimi g. dvorni svetnik Miško Gabričič. Po štirih letih v Gorici je dobil stalno mesto profesorja na gimnaziji v Trstu. Na tem zavodu je deloval 32 let do svoje upokojitve 1. 1899. Bil je učitelj zemljepisa in zgodovine. Ta predmeta je znal kaj preprosto in poljudno razlagati in ju napraviti slehernemu učencu zanimiva. Zato je pa užival pri teh tudi vse zaupanje in spoštovanje in je bil občan znan med vsemi dijaki, brez razlike narodnosti pod imenom »profesor Janez«. Poleg te vrline v svoji učni stroki je bil priznan vzgojitelj, ljudomil in dobronamerni svetovalec dijakom v sili in potrebi. Bil je odločen zagovornik in branilec slovenskih dijakov. Svojo znanstveno stroko je obhajal, kakor malokateri, zato je kmalu zastavil svoje prve tudi za pisanje zemljepisnih in zgodovinskih slovenskih knjig za srednje in tedanje učiteljske šole ali učiteljska. Tako je izpopolnil veliko vrzel te stroke in podprl zah-

tevo po slovenskih srednjih šolah. Za tedanja doba so veljale te knjige za izborni pripomoček učencem pri učenju teh predmetov in učiteljem pri razlaganju. In vse te knjige je sam zalagal. Naj omenimo, da je bil vse življenje izredno varčen v svoji potrebnosti in skromen v svojih zahtevah.

Poleg sestavljanja strokovnih učnih knjig se je bavil tudi z leposlovjem, zlasti s prevodi v slovenščino iz tujih jezikov. Znan je njegov prevod romana »Zupnik Wackefelski«, ki ga je Stritar kaj lastnovo ocenil glede čistote in lepe jezikovne tehnike. Poleg vsega je kot zaveden in odločen narodnjak pridno dopisoval slovenskim listom, predvsem »Slovenskemu Narodu«, pod psevdonimom »Stat nominis umbrac«. Veliko pozornost je bil vzbudil njegov daljši spis v »Narodu leta 1884. »Časnikarstvo in naši časniki«. Ta spis je dal povod za precej dolgo polemiko med njim in skupjetom. Le-ta je polemiziral z njim v »Edinosti«. Pa tudi drugače je pisal dopise v »Narod«, nanašajoče se na narodnost in gospodarstvo. Bil je marljiv in priden kakor marljivi.

Od prvega dne svoje službe do konca svojega življenja tudi po upokojitvi je ostal v istem stanovanju v Trstu nad Volte di chiozza ter je v tej sobi tudi izdihnil 31. julija 1908.

Na počitnice je vedno zahajal v svoj rojstni kraj Poljane, do nekaj let pred smrtjo, ko se mu je bilo nekaj zamerilo. Na počitnicah je ljubil samotno, zahajal je v gozdove za vajo ter tu čital vsakovrstne knjige. Sicer je pa pri srečanju še tako preprostega človeka, pogovoril se z njim nekaj besed, ali ga vprašal o tem in onem iz gospodarstva. V mlajših letih je kaj rad lovil ribe.

Ostal je samec. Zagledal se je bil v Trstu, kakor se je govorilo v hčerko iz zna-

ne in ugledne tedanje trgovske Menkovčeve hiše. Nje starši so mu bili kaj naklonjeni, radi njegove narodne zavednosti in odločnosti ter poleg še njegovega solidnega in varnega fantovskega življenja. Ba-je je bila to mati pred kratkim umrle gospe generala Malistra. Bil je od nje prvo-starejši in drugič po svoji znanosti kakor tudi po svojem mišljenju in nazorih in napredku družabnega in socialnega življenja bolj starokopiten in konservativen, kar vse je bilo in je še danes pri večini bolj odlikanih deklet odbijajoče. In tako je bilo z njim tudi tukaj.

Najbrž je o tem slišal tudi dr. Tavčar ter porabil snov za novelo »In vendar«. V tej noveli je misljen profesor Janez Jesenko, nazvan v Poljanah in v dolini le s imenom »Prodovski profesor«.

Bil je vsestranski zaveden Slovenec ter podpornik tržaških slovenskih stremiljenj, pa tudi drugih, posebno literarnih ustanov. Svoje imetje je zapustil na ustanove hišam svojih bližnjih sorodnikov in deloma tudi v tržaške slovenske namene.

Primerjamo je, da se ob tej priliki spominjamo tega zaslužnega moža, katerega spomin bo ohranjen med Slovenci trajno.

Odpravite mostnino!

Otoče, 7. oktobra. Z Otoč preko Save lesen most, po katerem hodijo vsi naši števili romarji, ki se pripeljejo vsako leto z vlakom do Otoč in od tod pohite po glavni cesti na božjo pot na Brezje ali Ljubno. Most je lesen, ohranjen v bolj slabem kakor dobrem stanju. Zanj skrbita menda domača občina na Brezjah in banovina. Prav sred-njeveški pa se ti zdi, ko te pred mostom ustavi moč s listkom in zahteva po 50 par, da smeš čez most. Ta cena pa je neprepričljiva in mora odšteti 50 par vsak, kdor hoče čez most. Tej dajati so pod-vrženi tudi domačini, celo državni in ba-novinski uslužbeni, ki morajo po opravih preko mosta. Seve je taksa za nje manj-ša, ker je pavšalna.

Ali bi ne kazalo prenehati s pobira-njem mostnine? Saj spominja to na sred-njeveške čase, ko je vsak kraj imel še svoje pravice in dolžnosti in ko ni bilo nobene enotnosti v deželi glede enakih ali sličnih primerov. Zato bi bil že skraj-ni čas, da bi se odpravila mostnina, s čimer apeliramo na domačo občino, oziro-ma na banovino, kar bo nedvomno v vse-plošno korist, zlasti pa razvijajočemu se tujekemu prometu. Vzdrževanje mostu pa naj pride na odločujočo oblast, banovino, ki bo to vprašanje rešila gotovo najbolje.

Iz Kranja

— Osebnost vest. S 1. oktobrom je pre-vel vodstvo kranjske žandarmerijske če-te g. Emil Pangrac, kapetan 1. kl, ki je prišel iz Južne Srbije. Dosedanji povelj-nik čete g. Cvijanović, ki je bil 6. sept. povisan v čin podpolkovnika, pa odhaja na novo službeno mesto v Sarajevo.

— Poreka. V sredo sta se na Brezjah po-ročila g. Anton Piskernik, namestnik ravnatelja »Ljubljanske kreditne banke v Kranju« in gđc. Stelka Mohorjeva, privat-na uradnica v »Semperitru«. G. Piskernik izhaja iz znane zavedne koroške rodbine in se ves čas, odkar je v Kranju, marljivo udeležuje pri podružnicah SPD in JS in drugih društvih. Novoporočencema naše iskrene čestitke!

— 9. oktober. »Sokolsko društvo« priredi nocoj 8. oktobra na predvečer četrte ob-letnice mučeniške smrti blagopojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinite-lja spominsko žalno svečano s primer-nim programom, ki bo ob 20.30 v telovad-nici Narodnega doma. Dolžnost sokolskega članstva je, da se v čim večjem številu udeleži žalne svečanosti in s tem pokliče vso pieteto ob tem zgodovinskem dnevu, ki je Jugoslavijo in sokolstvo oropal nje-nega kralja in voditelja.

— Nedeljski sport. Jutri se bo tudi v Kranju nadaljevalo prvenstveno tekmoval-nje in sicer bo igral ob pol 16. SK Reka iz Ljubljane z domačim moštvom. Reka je bila Kranju vedno enakovredno na-sprotnik kot kažejo rezultati zadnjih sre-čanj. Zanimivo je, da je Kranj doma ob-čajno tekme proti Reki izgubljal, prav ta-ko pa se je tudi Reka v Ljubljani proti Kranju dosledno slabo odrezala. Za ne-deljsko tekmo sta se obe moštvi dobro pripravili. Kranj bi si rad utrdil oziroma izboljšal pozicijo v tabeli z zmago nad ne-deljskim nasprotnikom, Reka pa bo sku-sala odnesti obe točki iz Kranja, kar bi ji pri sedanjih gnetih v tabeli zelo prav pri-šlo. Obeta se torej zanimiva in napeta igra. V moštvu z Viča nastopi tudi Unter-reiter bivši igralec Kranja. V predtekmi ob pol 14. bosta igrala SK Savica iz Strazi-šča in rezervno moštvo Kranja. Savica je v tabeli za prvenstvo Gorenjske na prvem mestu in je verjetno, da na koncu tek-movanja kandidirala za vstop v 1. raz-

red. Radovljčane je odpravila z 4 : 0. Tržičane pa 3 : 0. Dopoldne ob 10. bo la-hokotletski miting SK Kranja po dolžnosti. Tekmovali bodo razen domačih lahkotlet-ov še tekmovalci Primorja in eventualno Ilirije.

— Ves teden je spet primanjkovalo vo-de in to še bolj občutno kot poleti. Od ranega jutra do poznega večera vode ni bilo in celo oni predeli mesta, ki dosedaj radi nizke lege niso vedeli za pomanjka-nje vode, so ta teden to nadlogo temeljito občutili. Ljudje so zelo nejevoljni in se s samimi izjavami ne puste več tolažiti. Upajmo, da bo vsaj prihodnje leto v tem oziru boljše.

— Živinski kontamac. Slinavka in par-kljeka tudi Kranju nista prizanesli. Ko-lihkor je znano, je obolela v župnišču vsa goveja živina, tako da je ulica mimo žup-niškega hleva za vsak promet zaprta. Iz tega razloga se dosedaj že dva ponedeljka ni vršil običajni živinski sejem in se tudi ta ponedeljek najbrže ne bo. Zadnji po-nedeljek ko je bil veliki jesenski sejem, je veliko sejmarjev ostalo doma, ker ni bilo živinskega sejma, ki močno poživl ves promet.

Radioprogram

Podrobne sporede vseh evropskih radij-skih postaj in obilo zanimivega stiva dobite v tedniku za radio, gledališče in film »NAŠ VAL«, Ljubljana, Knafjeva ulica 5.

Nedelja, 9. oktobra. 8: Čajkovski: Uvertura 1812 (plošče). — 8.20: Slovenske narodne pesmi ob spre-mljevanju citar. Poje gđc. Stelka Korenča-nova, spremlja g. Vilko Skok. — 9: Napo-vedi, poročila. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve. — 10.15: Ver-ski govor (dr. Ignacij Lenček). — 10.30: Dopoldanski koncert radijskega orkestra. — 11.30: Nagradni letonjske tekme harmo-nikarjev na vselejmu — mladinska sku-pina. — 13: Napovedi. — 13.20: Koncert godbe »Sloga«. — 17: Kmet. ura: Gospo-darska navodila za oktober in tržna poročila. — 17.30: Prenos Bachovega stilnega koncerta iz Kamnika. — 18.30: Operetni naprevi (plošče). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura: Državna obramba. — 19.50: Čajkovski: Simfonija No IV (plošče). — 20.30: Tercet Stritar. — 21: Tu-roben spomin (koncert radijskega orkestra). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: V odhidi (igra radijski orkester). — Konec ob 23. uri.

Ponedeljek, 10. oktobra. 12: Zborovske točke (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Opol-danski koncert radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 18: Zdravstvena ura: Pregled higienskih naprav v Sloveniji (g. dr. Ivo Pirce). — 18.20: Zlata Gungjenac po-je (plošče). — 18.40: Razstava slovenske knjige 1918—1938 (g. prof. Fr. Vodnik). — 19: Nac. ura: Zgodovina starega Turopolja (Ivica Simrak, nov.) Zagreb. — 19.50: Zanimivosti (g. M. Javornik). — 20: Koncert radijskega orkestra. — 21.10: Mozartova ura. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Prenos lahke glasbe iz kavarne Nebotičnik. — Konec ob 23. uri.

Torek, 11. oktobra. 11: Šolska ura: V čolnu po Savi v Beo-grad; opis resničnih doživljanj pomešanih z opisi krajev in pokrajin ob Savi (g. Edo Kmecl). — 12: Po daljnih deželah (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napo-vedi. — 13.20: Koncert slovenske glasbe (radijski orkester). — 14: Napovedi. — 18: Komorni pihalni kvartet. — 18.40: Na-ši gradovi (g. Leo Pettauer). — 19: Na-povedi, poročila. — 19.30: Nac. ura: Plov-ba po Donavi in njenih pritokih (Mih. An-djelković). — 19.50: Zabavna kronika. — 20: Orkestralni koncert (plošče). — 20.30: A. Linhart: Veseli dan ali Matiček se ženi komedija v 5 dejanjih (člani rad. igr. dru-zine). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Štiri mesta v glasbi (radijski orkester) — Konec ob 23. uri.

Sreda, 12. oktobra. 12: Kmečki trio. — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Simfonične pesnitve (plošče). — 14: Napovedi. — 18: Mladin-ska ura: Pomen počitniške zveze za mladi-no. — 18.15: Herold: Zampa, predigra (plošče). — 18.25: Mladinska ura: Okto-ber v naravi (g. Miroslav Zor). — 18.40: O Delavski zbornici (g. Filip Uratnik). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura: Zgodovinski razvoj pouka gluhonemih (g. Rudolf Dostal, Ljubljana). — 19.50: Pri-rodopisni kotiček (g. prof. Fr. Pengov). — 20: Večer plesne glasbe: Bojan Adamič in njegov orkester. — 20.45: Uvodna be-seda k prenosu (g. Vilko Ukmar). — 21: Frenos opere iz Turina: Verdi: Moč usode. V I. odmoru: Napovedi, poročila.

Četrtek, 13. oktobra. 12: Slavne koračnice (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Ci-trasti in mandolinisti (plošče). — 14: Na-povedi. — 18: Pisan spored Radijskega orkestra. — 18.40: Slovensčina za Sloven-ce (g. dr. Rudolf Kolarič). — 19: Napo-

Zjutraj...

zlasti pa
zvečer

Sargov

KALODONT

proti zobnemu
kamnu

vedi, poročila. — 19.30: Nac. ura: Saves Sokola kralj. Jugoslavije. — 19.50: 10 mi-nut zabave: Dvoplov zmes in godba vmes. — 20: Akad. mski pevski kvintet: Koncert češkoslovaških pesmi. — 20.45: Koncert češke operne glasbe (Radijski or-kester). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Šornov šramel kvartet. Konec ob 23. uri.

Petek, 14. oktobra. 11: Šolska ura: Pokrajinska oddaja šole Braslovce, vodi g. Smuderi Ljubo. — 12: Pesnitve iz naših krajev (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Opoldanski koncert Radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 18: Ženska ura: Ku-hinja v jeseni (ga. Iv. Velikonja). — 18.20: Josephina Baker (plošče). — 18.40: Francosčina (g. dr. Stanko Leben). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura: Politiki in verski odnosi Hrvatov v IX. stoletju (Arsem Vencelšek, knjž.) Zgb. — 19.50: Izseljemeška zanimivosti. — 20: Ura Čajkovskega (igra Radijski orke-ster). — 21.10: Chopinov klavirski večer, izvaja g. prof. Marjan Lipovšek. — 22: Napovedi, poročila. — 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 15. oktobra. 12: Plošča za ploščo se v venček poveže, da poslušalstvu se vsemu postreže. — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Plošča za ploščo se v venček poveže, da poslušalstvu se vsemu postreže. — 14: Napovedi. — 17: Otroška ura: 1. Selma Lagerlöf: Kako je Nils Holgersen popo-toval z divjimi gosmi. — Povest v nada-ljevanjih. 2. Otrokove sanje — zvočna shi-ka. — 17.40: Fritz Kreisler: Mala dunaj-ska koračnica (plošče); Fritz Kreisler: Synkopation (Trio Edita Lorandova). — 17.50: Pregled sporeda. — 18: Za de-lo-pust igr. Radijski orkester. — 18.40: Od-lomiti iz Črne gore (g. Vladimir Regally). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura: Samostan Kirka in njegov pomen v zgodovini pravoslavnih Srbov v Dalmaciji (Miloš Parneti). — 19.50: Beseda k pra-zniku. — 20: O znanji politiki (g. dr. Alojzij Kuhar). — 20.30: X. večer muzi-komedijskih. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Za vesel konec tedna (plošče). Konec ob 23. uri.

Iz Ljutomera

— Zamude vlakov. Glede na notico o zamudi vlakov na progi Ljutomer—Gor-nja Radgona pojasnjuje železniška direk-cija v Ljubljani, da odslej ne bo na tej progi zamud in da istih ni povzročilo po-manjkanje osebja in strojev. Eventual-ne zamude bodo lahko nastale le zaradi zvez z vlakom proti Ormožu, s katerim ima radgonski vlak zvezo.

Z Ježice

— Spominska svečanost za blagopo-kojnim kraljem Zediniteljem Aleksandrom I. bo jutri ob 19. v Sokolskem domu. Radi obstoječih predpisov o omejitvi zborovanj odpade letos skupen obisk sokolstva in do-moljubnega občinstva k maršijski plošči. Članstvo, naraščaj in deca se udeležijo proslave v civilni in z znakom. H komemo-raciji so vabljene tudi druge organizacije in občinstvo.

Zadnji. — Kaj, — vzklilne filmaka igrala, ko dobi račun od svojega advokata, — dva tisoč dolarjev za ločitev? Prisegam, da sem se dala zadnjič ločiti — pri tem advokatu.

Darujte za »Zvončkov« sklad

GEORGES OHNET:

SERGEJ PANIN

Vreme je bilo krasno. Tam daleč na temno ze-lenem ozadju se je odražal obelisk in drugi spo-meniki na Trgu Sloge.

Skupine jahačev so poživljale že itak pestro sli-ko. Dolge vrste kočij so se vlekile v obe smeri, v njih so pa obračale nase poglede mimoido-čih svetle obleke dam. Drazestven obrazek je švignil mi-mo v okviru zaprtega okenca kočije.

Peši so hoteli v skupinah proti Slavoloku zma-ge med dvema vrstama razkošnih palač, žarečih v pramenih solnčnih žarkov.

Mogočno mesto je kazalo ob tej uri vse svoje razkožje in ves svoj sijaj. Vrvjenje je postajalo vedno živahnije.

To je bil Pariz v vsem svojem sijaju, moči in veselju.

Herzog je iztegnil roko in pokazal princu ta prizor, rekoč:

— Glejte, to lahko postane vam podložen svet. Pri tem mu je pa pogledal naravnost v oči in pripomnil:

— Soglašate?

Sergej je nekaj časa okleval, končno je pa po-vesil glavo, rekoč:

— Soglašam.

70

Herzog je potegnil za vrstico, da bi opozoril ko-čižaja, da mora ustaviti. Ko se je kočija ustavila, je urno skočil iz nje.

Na svidenje! — je zaklical Paninu.

Vstopil je v svojo kočijo in se odpeljal.

Od tistega dne je imela tudi Ivanka rivalinjo. Princa je obšla verižniška strast. Najprej je po-tisnil samo mezinec v kolese, za mezinem je pa šlo vse: telo, ime, ves človek. Privlačnost te nove igre je imela na Sergeja neverjeten vpliv. To je bilo čisto nekaj drugega kakor dolgočasna partija v krožku z vedno istimi izrazi, s pusto vsakdanjo-stjo. Na borzi je bilo vse novo, nesluteno, nepri-čakovano in močno. Sila doživljaj je bila stote-ra po važnosti vloženege zneska.

Bil je res lep pogled na Herzoga, kako je vodil denarne zadeve s čudovito spretnostjo, kako je sukal in obračal milijone. In pa polje delovanja je bilo zelo široko. Politika, veliki interesi ljudi so bili prožine gonilnih strojev vseh računov in igra je dobivala diplomatsko važnost ter denarno obsežnost. Tu je bilo bogastvo vseh dežel sveta. Tu je bila nekakšna vrhovna sila in moč v delo-vanju teh o svetovnem premoženju odločujočih mož.

Iz ozadja svoje pisarne je dajal Herzog povelja in bodisi da je bila njegova bistrovost res iz-redna ali pa mu je bila sreča neverjetno naklonje-na, uspeh ni nikoli izostal. Takoj prve tedne je napravil Sergej masten dobiček. Ta uspeh mu je zmešal glavo. Verjel je vse, kar mu je povedal Herzog, kakor da sliši iz njegovih ust evangeli-j. Videl je, kako se svet stavlja pod jarmom, ki mu

ga obeša na vrat, pod težo vsakdanjega dela upo-gnjeno ljudstvo je varčevalo izključno samo zanj. Ljudje so bili njegovi davkoplačevalci. In kakor eden izmed kraljev, ki so zavajevali vesoljstvo, je videl v duhu pred seboj zaklade vsega sveta.

S tem je izgubil pojem resničnosti in pravič-no-sti. Dopusčal je vse verjetno, naravno je pa sma-tral za nemogoče. Bil je poslušno orodje v Herzo-govih rokah.

Vesti o nepričakovani izpremembi v Paninovem življenju so prišle kmalu na uho gospe Desvaren-nesovi. Ustrašila se je, poklicala Cayrola in ga lepo prosila, naj ostane še v »Credit Europeen« in pazi kolikor se da na posle novega podjetja. S svojim neposrednim in praktičnim smislom je za-čutila polom in bilo ji je že žal, da se Sergej v svoji vrtoglavoosti ni zadovoljil samo s kartami in razvratom.

Cayrol je ves vznemirjen odkril svoje skrbni Ivanki, ta je za zopet vsa razburjena povedala princu, kakšne vesti krožijo o njem. Princ se je zaničljivo nasmešnil in premeril s očmi mlado ženo, češ, da so skrbni gospe Desvarennesove in Cayrola posledica njune malomeščanske boječno-sti. Gospa Desvarennesova ne razume velikih pod-jetij, Cayrol je pa bankir ozkega obzora. On sam že ve, kam ga vodi pot. Uspehi njegove podjetno-sti so matematični. Doslej so se izpolnila še vsa njegova pričakovanja. Velika družba »Credit Uni-versel« ki vstopa v njo kot administrator, mu prinese tako ogromno premoženje, da bo lahko napovedal bož gospe Desvarennesovi in da ne bo voč odvisen od njenih kapric.

Ivanka se je ustrašila tega slepega zaupanja in hotela je vztrajati na svojem. Toda Sergej jo je krepko objel in v opojnosti vroče ljubezni je po-zabila na vse.

V zadnji in največji plemenitosti je hotela zgra-diti gospa Desvarennesova okrog Mihele pre-grado tišine, skozi katero bi ne mogle vesti o tem, kaj se godi. Z eno samo besedo bi bila lahko usta-vila Sergejevo brezglavo početje ali pa dosegla vsaj to, da bi njeni hčeri in nji ne bil več škod-ljiv. Saj bi bilo zadostovalo odkriti Miheleini Ser-gejevo nezvestobo in povzročiti ločitev zakona. Dom gospe Desvarennesove bi bil rešen vseh pe-slovnih stikov s Paninom in v tistem trenutku bi bil izgubil princ vse kredit. Če bi mu tašča obr-nila hrbet, bi bil princ izgubljen. S tem bi postal tudi Herzog odveč in takoj bi ga bil zapodil. Gos-pa Desvarennesova pa ni hotela nakopati Mihe-leini bolesti in sramote s tem, da bi ji povedala kruto resnico. Odločila se je raje za polom, kakor da bi videla svojo hčer objokano.

Mihelina je pa zopet skrivala pred materjo svo-jo nesrečo. Predobro je poznala strogost svoje matere, da bi mogla šele ti njo obračunavanje s Sergejem. Vedela je, da bi mati strla Sergeja v svojih močnih rokah. Z neomajno vero Miheleini src je upala, da se bo Sergej vrnil k nji in ni mi-helina z odločnim nastopom za vedno zapustil vse pokojne. Ta strahna razdvojenost je obema žena-ma zapela usta in svesla roke. Njene zadržane moči bi bile še lahko preprečile nezamerno nana-

Poveljniki italijanske oborožene sile

Benito Mussolini — Maršal Badoglio — Generala Alberto Pariani in Giuseppe Valle, admiral Domenico Cavagnari

Mussolini

Benito Mussolini, ki vodi od leta 1922 politično in duhovno življenje Italije, je tudi vrhovni vojaški poveljnik in v primeru vojne bi imel v rokah aktivno poveljstvo. V svojem letošnjem govoru v senatu v mesecu marcu je izjavil, da »zelo Italija po kraljevem povelju biti vodena po moji, ki vam zdaj govorim. In kmalu potem je bil na izrednem zasedanju imenovan za prvega maršala imperija. Mussolini je v prvi vrsti državnik in vojak. Njegova vloga v vojni bi bila nedvomno posttranskripcija, nanašala bi se v glavnem na organizacijo in administracijo, na drugi strani bi pa seveda sodeloval pri vseh posvetovanjih štaba.

Badoglio

Pravi vodja vse italijanske armade je maršal Badoglio, načelnik generalnega štaba in vrhovni poveljnik italijanske vojske na pohodu v Abesinijo leta 1935. Podobno dvojno vodstvo in poveljstvo bi imele v primeru vojne vse tri glavne formacije italijanske vojske. Formalni poveljnik suhozemske vojske bi bil general Alberto Pariani, podtajnik v vojnem ministru. Letalstvo bi vodil podtajnik v letalskem ministru general Giuseppe Valle, vojno brodogradje pa podtajnik v mornariškem ministru admiral Domenico Cavagnari. Ti podtajniki so absolutni vojni akademiki tako, da njihova mesta niso častna. Oni so načelniki štabov, v primeru vojne bi bila pa njihova naloga voditi organizacijo in administracijo posrednih odsekov.

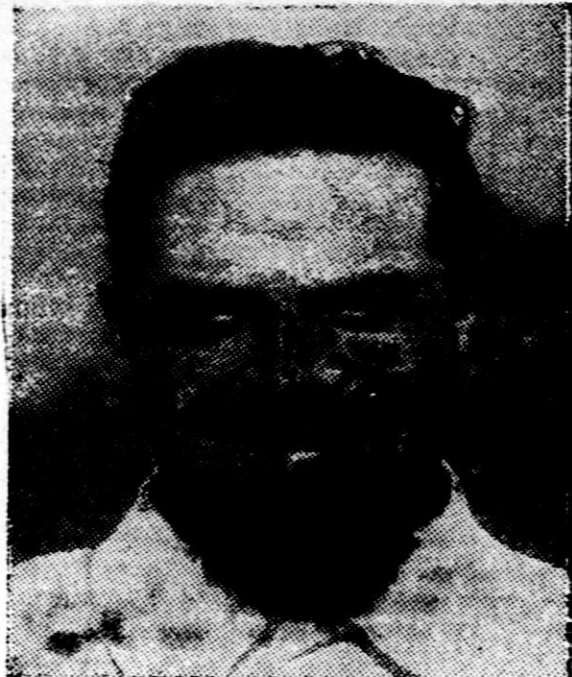
Thaon de Revel

Pravi poveljniki bi pa bili suhozemske armade maršal Badoglio, ki je obenem dejanski poveljnik vse italijanske oborožene sile, brodogradje admiral Paolo grafi Thaon di Revel, poveljnik med svetovno vojno, letalstva pa maršal Italo Balbo, član kvadrantirata in guverner Libije. Med svetovno vojno je imela italijanska vojna mornarica neodvisnega poveljnika, zdaj bi bila pa podrejena maršalu Badogliu. V vodstvu suhozemske vojske bi pomagal Badogliu popularni general Rodolfo Graziani, junak somalske fronte in abesinske vojne ter drugi podkralj Italije v vzhodni Afriki. Razen njega bi bil vrhovnemu poveljniku dodeljen Alessandro Pirzio-Biroli, ki je vodil v Abesiniji domačo italijansko vojsko, Francesco Severio Graziolo, poveljnik med svetovno vojno, senator Ottavio Zoppi, junak iz svetovne vojne in Pietro Ago, ki se je med svetovno vojno boril na francoski fronti. Vsak izmed teh petih mož bi lahko prevzel vrhovno poveljstvo suhozemske vojske ali pa tudi vse italijanske oborožene sile, če bi se Badoglio pripril kaj resnega.

General Graziani bi kot najbolj izkušen italijanski častnik avtomatično postal poveljnik afriške vojske, če bi se pozorišče vojne premaknilo na južno obalo

Sredozemskega morja. V vrhovnem poveljstvu italijanske vojske se pojavljajo še štiri imena in sicer general Frederico Balistocchi, bivši podtajnik v vojnem ministru, general Ugo Caviglioglio, ki je bil prvi podtajnik v vojnem ministru, pomagal Mussoliniju pri reorganizaciji italijanske vojske, general Angelo Tusa in general Valentino Bobbio, oboje izkušeni častniki iz svetovne vojne. Vrhovnemu poveljniku vojne mornarice bi pomagali v primeru vojne admiral Vincenzo da Foa, bivši guverner Eritreje, Vladimir Pini in Arturo Riccardi, vsi udeleženci svetovne vojne.

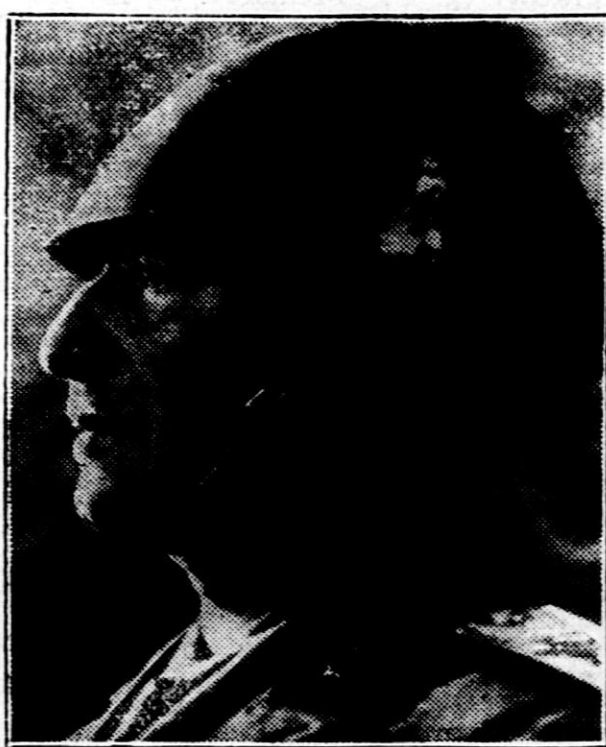
Pod popularnim maršalom Balbom bi poveljevali vojvoda d'Aosta, sedanjí italijanski podkralj vzhodne Afrike, ki je posvetil svojo karijero letalstvu, da je general Bernasconi, bivši poveljnik v Decazanu, zdaj poveljnik italijanske letalske vojske v Španiji, Pietro Pinna, Attolo Ranza, poveljniki italijanske vojske v južni Abesiniji in Aimone Cei, poveljnik severne italijanske vojske v Abesiniji. Maršal

Balbo

Pietro Badoglio je bil znan kot najhujši nasprotnik fašizma, dokler niso prišli fašisti na krmilo in vendar mu je Mussolini zaupal osvajanje Abesinije. Navzlic nasprotnosti, ki so vladale prej med njima, je zdaj Badoglio Mussolinijev najboljši zaupnik in svetovalec.

Badoglio je bil rojen v Grazzano Montevetro v Piemontu leta 1871. Vojno akademijo je študiral v Turinu in svojo aktivno vojaško službo je začel kot poročnik v eritrejskem pohodu. Leta 1910 se je boril v Libiji proti Turkom, kjer se je zelo odlikoval. Svetovna vojna ga je našla kot podpolkovnika. Bil je 42 mesecev nepretrgoma v strelskih jarkih in za svojo zmago pri Sabotinu je bil imenovan za markiza. Ob koncu svetovne vojne je bil že vrhovni poveljnik armade. Tik pred fašističnim pohodom na Rim je bil poslan s posebno misijo v Washington. V letih 1924 - 25 je bil italijanski poslanec v Braziliji, po odpoklicu v Italijo je pa postal maršal.

Pariani

Leta 1929 je imenoval Mussolini Badoglija za guvernerja Libije. Tam je ostal pet let. Ko je doživel italijanska vojska v Abesiniji pod poveljstvom generala de Bona prve poraze, je zamenjal Mussolini tega generala z Badogliem, ki je čez nekaj mesecev zavzel Addis Abebo.

General Alberto Graziani je najmlajši poveljnik v italijanski vojski. Rojen je bil v Milanu 1886, dovršil je vojno akademijo v Milanu in v Modeni, kjer je dosegel najvišje odlikovanje in čim poročnik. Prostavlja se je v svetovni vojni in udeležil se je mirovne konference v Versaillesu. Leta 1927 je bil poslan v Abesinijo s posebno misijo in čez dve leti je bil povišan v generala.

Valle

General Giuseppe Valle je bil rojen leta 1886 v Salsomaggiore na Sardiniji. Vojno akademijo je absolviral v Turinu, potem je pa študije nadaljeval in postal inženir. Med svetovno vojno je služil v letalstvu

in za hrabrost je bil odlikovan s svojimi vojaškimi križci. Po vojni je branil italijanske barve na telmi za Gordon-Bennetov pokal. Potem je postal pomočnik poveljnika letalstva in posneje poveljnik letalske akademije v Caserti. Leta 1932 se je udeležil znanega poleta italijanskih letal v Brazilijo. Kmalu potem je bil imenovan za podtajnika v letalskem ministru in kot tak je organiziral italijanske letalske sile za Abesinijo.

General Valle

Admiral Domenico Cavagnari je bil rojen v Genovi, kjer se vzgajajo najboljši italijanski mornarji. Rojen je bil leta 1876 in kot 15 letni mladenič je prišel v po-

morsko akademijo v Leghornu. Udeležil se je ponesrečene afriške ekspedicije leta 1896, sedem let pozneje je pa odpotoval na Kitajsko, kjer se je udeležil vojne proti boljšerjem. V začetku svetovne vojne je bil kapitan in poveljeval je eskadri torpedovk na Jadranskem morju. Leta 1927 mu je Mussolini poveril vodstvo pomorske akademije v Leghornu. Pozneje se je mudil nekaj časa v Šanghaju, potem je pa postal podtajnik v mornariškem ministru.

Maršal Italo Balbo je za Mussolinijem najpopularnejši fašist in duceju je globoko vdan. V tem pogledu bi ga lahko primerjali z nemškim maršalom Göringom. Največja njegova strast je letalstvo. Rojen je bil 1895 v Ferrari. Hitro je pokazal svoje izredne sposobnosti in sicer tik pred zgodovinskimi dogodki 1. 1922. Pri družini se je fašizem in organiziral jim je letalstvo. Kmalu se je povzpela na mesto vrhovnega poveljnika fašistične milice. Zaradi svojega prebudega radikalizma je bil črtan iz stranke. Leta 1929 ga je Mussolini podelil nazaj in ga imenoval za podtajnika v ministru narodnega gospodarstva. Balbo si je pa kmalu priboril isto funkcijo v ministru za letalstvo. Lotil se je temeljite reorganizacije vsega letalstva in po vsem svetu je zaslovel s svojimi poletji zlati v Brazilijo in v Ameriko 1. 1933. Po povratku iz Chicaga ga je pa Mussolini poslal kot guvernerja v Libijo, kjer je še sedaj.

Graf Paolo Thaon di Revel je iz stare genovske plemiške rodbine. Rojen je bil leta 1859, ohranil je rodbinsko tradicijo in vstopil v mornariško akademijo v Genovi. Kariero je napravil zelo hitro; med italijansko turško vojno je bil že admiral. Kot poveljnik vojnega brodogradje med svetovno vojno je držal na Jadranskem morju v šahu avstro-ogrsko brodogradje tako temeljito, da med vojno sploh ni prišlo do veljave. Čeprav je že upokojen, bi ga v primeru vojne gotovo reaktivirali.

Prodiranje na dno morja

Potapljaška oprema bodočnosti bo najbrž kombinacija podmornice s steklenim dnom in podmorskega avtomobila

Znani potapljač John Craig iz Sidneyja je izdelal nov aparat, ki preskrbuje potapljača z zrakom iz kisika in helija ter mu omogoča ostati pod vodo delj časa in opravljati potapljaško delo tudi v težavnejših okoliščinah. Craigov izum je pa ba je samo etapa k bodočemu podmorskemu avtomobilu.

Na severozapadni obali Avstralije se je pripetilo lani več nesreč. Trinajst lovcev biseroev se ni vrnilo v Darwin, ostali so nekje na dnu morja. Neka morskata pošast jim je pregrizla dovodne cevi in tako so vrti in tako so brez sledu izginili. Na tem nevarnem delovnem polju potapljaštva se dogaja mnogo nesreč, ki jih ni mogoče preprečiti niti z najboljšimi tehničnimi pomočmi. Toda človek ne miruje, prodre tje hoče tudi na dno morja ter iztrgati morju, kar mu more nuditi koristnega.

Kako globoko se zdaj že lahko spusti človek v morje? Na ameriški obali, v Avstraliji in v japonskih vodah rabijo potapljači večinoma gumijaste obleke in velike močne čelade. Roke imajo proste, da lahko pod vodo delajo. V taki obleki pa seveda ne pridejo posebno globoko. Avstralski potapljači pravijo, da se more dober potapljač zanesljivo spustiti 30 m globoko. Z globino 60 m naj samo poskusi, če se pa odloči za globino 90 m, ne bo nikoli več rabil potapljaške opreme. V Evropi, posebno v Kieju, so jeli izdelovati potapljaške obleke iz kovine, prava čuda tehnike, ki omogočajo potapljaču spustiti se 120, 180, pa tudi 200 m globoko. Te obleke so pa seveda težke in zahtevajo posebne naprave na ladi, a lovem biseroev na avstralski obali bi bile gotovo tudi predrage. Zato morajo ostati pri svojih gumijastih oblekah in s tem tudi ni še odstranjena smrtna nevarnost, ki jim preti ob vsakem potapljanju.

Največja nevarnost pa preti potapljačem v obliki zračnega in vodnega pritiska, reakcije krvi na preveliko dviganje na površino. Kri v človeškem telesu namreč zahteva, kakor limonada, z ogljikovo kislino. Ti znani mehurčki pa lahko človeka ubijejo, povzročijo mu strašne bolečine ali pa ga ohromijo tako, da umre kot poabljenec. V Darwinu in Broomu je našlo tako smrt že več sto potapljačev. Včasih ne pomaga nič, če se potapljač zvo-va spusti v vodo, ko se je prehitro dvignil na površje in je ogljikova kislina v krvi že povzročila mehurčke.

Druga nevarnost so hobotnice in morski psi. Na ladjah sicer pazijo na to, da je vedno pripravljen en potapljač, da pohiti svojemu tovarišu na pomoč. Toda to ne pomaga vedno. Ko opazi, da je doved zrak pretrgan, je za pomoč čas še kakih pet minut, po 10 minutah je pa že vsako prizadevanje zaman. Potapljač Joe

Mills pripoveduje o nevarnem doživljanju. S tovarišem se je spustil na dno morja, kjer je ležala potopljena ladja. Kar sta zagledala orjaškega morskega psa.

Ob takih presenečenjih sta samo dve možnosti, — pravi Mills. Potapljač lahko

izpusti proti morskemu psu nekaj zračnih mehurčkov, potem se pa hitro dvigne na površje, ali pa nepremično obstane, kakor da je okamenel. Morski pes namreč ne more razločiti človeka od kamna, če se ne premika. Toda moj tovariš se je premikal. Naenkrat sem opazil, kako je voda zavalovala in že je plaval m'no mene siv prah. Voda izpremenjena, barvo. Kri plava po vodi v obliki sivga prahu. Vedel sem, da je moj tovariš mrtel.

Potapljaške obleke iz jekla, kakor jih zdaj izdelujejo v Nemčiji, bodo morda nekega bodočega potapljaške opreme. Posebna naprava Američana Beeba za spuščanje v morske globine je pa dala pobudo za konstrukcijo nekakšnega podmorskega avtomobila, ki bo vozil na dnu morja ter bo neodvisen od dovajanja zraka ali od kontrole s površine morja. Ameriški konstrukterji pripravljajo načrte podmornic za velike globine, opremljenih s steklenim dnom in močnimi žarometi, ki naj omogočijo potapljačem svobodnejše gibanje na dnu morja. Potapljaška oprema bodočnosti bo najbrž kombinacija podmornice s steklenim dnom in podmorskega avtomobila.

Umetni radij že izdelujejo

Rezultati več let trajajočega raziskovanja prof. F. Hopwooda iz bolnice sv. Bartolomeja v Londonu pomenijo po vseh smiselnih sodeč veliko nevarnost za vso sedanjost proizvodnjo radija. Angleskim učenjaku se je namreč posrečilo izdelati umetno nadomestilo za naravni radij in sicer potek bombardiranja atomov navadne soli. Nadomestilo naravnega radija se imenuje Radio sodium.

Največja njegova prednost pred naravnim radijem bo, da bo proizvodnja mnogo cenejša, tako da se bo lahko močno razširila v medicini kot sredstvo proti raku in drugim boleznim. Zdjaj je radij tako drag, da kot zdravilno sredstvo praktično skoraj ne prihaja v poštev. Sedem unč radija stane 1.000.000 funtov sterlingov. Druga prednost umetnega radija je v tem, da se lahko uporablja v obliki injekcij in pilul, kajti sedem unč radija njegove moči se izgubi v dveh dneh. Naravni radij mora vedno po kratkem času odstraniti od bolnega telesa zaradi njegove ogrožne aktivnosti, ki bi v nekaj tednih povsem uničila tkivo in celice. V Angliji so že jeli izdelovati umetni radij.

Zastarele prepovedi

Ameriški listi radi zabavajo svoje čitatele s prepovedmi, ki so se ohranile v nekaterih ameriških državah iz romantičnih časov prvih naseljenjcev. Podlaga za te prepovedi je že davno izginila, toda na prepovedi se je pozabilo. Uradno n'so bile preklicane in zato so še zdaj v veljavi. Kot zrcalo običajev in močnih prigrizov bi seveda močno olepšale dejanske ameriške razmere. Večinoma se zde te prepovedi zdaj zelo smešne.

V Južni Kaliforniji je prepovedano operirati ali popravljati konjem zobe. Menda ni prišel še nihče na svetu na misel, da bi dal konjem plombirati zobe ali vstaviti mu zlate krone in sode vdelati v zobovje drobne briljante kakor so jih nosili v starih časih milijonarji. Ta prepoved izvira iz časov, ko so meštarji na vse načine popravljali konjem zobe in kopita, da so prikrili njihovo pravo starost.

V državi Connecticut ima mesto Clinton zanimivo prepoved, veljavno samo v mestnem območju. Tam je izrecno prepovedano voditi po ulicah tigre na verigi. To seveda ne pomeni, da bi smeli po drugih mestih te države voditi tigre. Toda v Clintonu je najbrž nastala neka posebna potreba po takih prepovedi. Kdaj in kako je nastala, nihče več ne ve. Tako tudi ne ve, kdaj in kako je bila razveljavljena. Zanimivo je, da je bila razveljavljena leta 1927.

poved prirepati tekme koz. Severna Dakota ima iz romantičnih časov prvih naseljenjcev prepoved plesati na plesiščih s klobukom na glavi. V Južni Dakoti so prepovedane pasje tekme, v Minnesoti pa ne smejo hoditi po ulicah v Miklavža preoblečene žene in dekleta.

Najbolj čudno prepoved ima pa mesto Phoenix v državi Arizona. V to mesto ne sme noben človek brez hlače. Ni znano, kdaj je bila ta prepoved izdana, zdi se pa, da so morali biti v Arizoni časi, ko ni bilo samo ob sebi umevno, da so moški nosili hlače. Morda jih sploh niso nosili ali pa so jih nosile namestu njih ženske.

Tom Mix se znova predstavlja

Tom Mix se ne proslavlja več kot filmski junak. Nekdanji ideal romantike razposajenih fantičev Tom Mix, neverjetno drzni jezelec, junak pretrje, zaščitnik preganjenih in najhujši sovražnik prebrisanih razbojnikov, dečko jeklenih živcev s širokim, samozavestnim nasmehom človeka, ki ga nobena stvar ne spravi iz ravnotežja, je podlegel tehničnemu napredku in moral je stopiti v ozadje v trenutku, ko je nastopil svojo zmagovito pot zvočni film. V

začetku septembra je prišel Tom Mix v Angijo. Izstopil je v Plymouthu ne več kot ljubljene filmskega občinstva, toda še vedno drzni jezelec s svojim konjem Tonijem II. Stopil je kakor se spodobi za njegovo preteklost na angleška tla na konju. Toni ga je nesel s parnika »Paris« po stopnicah na obalo.

Tako se je Tom Mix predstavljal občinstvu, ki ga je potem občudovalo v cirkusu. To je zdaj novi poklic filmskega junaka. V njem lahko nastopa v svoji stari podobi, v širokih hlačah z dolgimi resami ob straneh in z velikimi mehskimi ostrogami na čevljih, širokim cowboyjskim klobukom, s puško na rami in s samokresom za pasom ali v roki. Pa je takoj doživel neprijetnost. Pozabil je bil pravčasno preskrbeti angleški orožni list in tako so mu oblasti v Plymouthu zaplenile 8 pušk in 5 samokresov. Slednji se je zadeva uredila in oblasti so mu orožje vrnile.

Tom Mix je star zdaj 58 let, vendar je pa še izbrani jezelec in strelec. Še vedno zna na 12 m prerežati svinčeno kroglo iz samokresa ob ostrino močnega noža. Toda romantični časi divjega zapada so za vedno minili je dejal angleškemu novinarju. Niti v Hollywoodu ni več pravih cowbojev, ker zanje nimajo primernih vlog. Nekateri se še prebujajo kot statisti, toda to pomeni živeti v bedi. V pogovoru z novinarji se je Tom Mix spomnil tudi svojega prvega filma in dejal, da bi bil najbrž srečnejši, če bi bil ostal daleč od bučnega sveta.

Žrtve avtomobilizma

Glasilo centrale ameriških zavarovalnic »Life« priobčuje statistične podatke o avtomobilskih nesrečah v Ameriki v lanskem letu. V vseh ameriških državah so lani avtomobili do smrti povzeli 39.500 ljudi, ranjenih je bilo pa 1.350.000. Celotna škoda, povzročena po avtomobilskih nesrečah, je znašala 1.700.000.000 dolarjev.

Vzroki avtomobilskih nesreč se dele v štiri skupine. 44% nesreč se je zgodilo zaradi trenja dveh avtomobilov, vozil v isto smer, 19% nesreč se je pripetilo na križiščih, 17% zaradi trenja avtomobilov, vozil drug proti drugemu, 20% pa zaradi nepričakovanih ovir, ki so se nenadoma pojavile pred drvečimi avtomobili.

Šele s 40. letom pri močeh

Slovečki duhovnik in govornik Philips Brook je bil v mladih letih malone pokveka. Vsaka malenkost ga je razburila in v šoli je bil med najslabšimi učenci. Nepristano ga je bolela glava, da se ni mogel učiti. Najhujše mu je bilo, če je moral deklamirati ali v zboru recitirati. Sam je pozneje pripovedoval, da se mu je zdelo v takih primerih, da bo zdaj in zdaj zblaznel. Čeprav se je znatno popravil, ko mu je bilo 25 let, je mogel začeti pravo življenje šele po 30. letu. Proti koncu svojih študij v kolegiju je bil tako slab, da so ga že hoteli izključiti. Nikoli ni hodil na izprehod in tudi telovadil ni, če ni bil k temu prisiljen. Ostal je nevrasten in do konca študij.

Ko je jel pridigovati, se mu je še vedno poznalo, da ne prenese nobenega napora. Naenkrat se je pa zgodil z njim pravi čudež. Čez dve leti so vsi ti pojavi telesne in duševne slabosti izginili in slabiš se je razvil v pravega orjaka. Njegova fizična moč se je naenkrat počela razvijati. Nobena napora se ni več bal. Iz leta v leto je pridigoval ob nedeljah po trikat in še med tednom večkrat, poleg tega je pa z lahko koto opravljal tudi vsa druga dela v svoji župniji. Spal in jedel je kakor vajak na pohodu, bil je poln humorja in vsi so ga radi imeli, dotični so se ga sočelili vedno izogibali. V tem primeru vidimo, kako naprečno je splošno razširjeno naziranje, da človeku po 40. letu že pešajo moči.

NEDELJSKI LOVCI MED SEBOJ

— Ouj ti, kako si pa mogel obstreli ti mojo ženo?
— Zares? Oprost, mi prostin, tu imas moje ženo in moje otroke.

Morilka šestih otročičev izročena sodišču

Štorkinja Ana Višner je umor štirih otročičev priznala, dva umora pa taji

Ljubljana, 8. oktobra. Orožniška preiskava proti 18letni služkinji Ani Višner, iz Planine pri Zrečah je zaključena in je bila Višnerjeva z vsem dokaznim materialom glede umora šestih otročičev izročena okrožnemu sodišču v Celju, ki nadaljuje preiskavo.

Aretacija mladoletne Višnerjeve in njej sledela aretacija njene sestre Marije potem pa še matere obeh Amalije, je vzbudila v okolici Slov. Konjic veliko senzacijo, zlasti, ko se je zvedelo po deželi za kaj prav za prav gre. Nihče ni mogel spopetka verjeti, da je kaj takega mogoče, ko pa se je zvedelo, da je ne dolže samo umora 4 mesečnega posestnikovega sinčka Črešnjarjevega Mirka s Padeškega vrha, marveč tudi umora petih drugih nedolžnih otročičev, se je ljudstva polastilo velikansko razburjenje in ogorčenje.

Orožniška preiskava je ugotovila, da je Višnerjeva umorila prvo svojo žrtev,

7 tednov starega Stanka

sina Antona in Marije Vetrin na Padeškem vrhu lani 9. julija in sicer tako, da ga je stisnila čez trebuh. Kasneje je odšla domov v Planino, kjer stane njena mati Amalija z drugo, starejšo hčerko Marijo v skromni bajti. Tu je morala paziti na sestrična nezakonska otroka, zaradi katerih se je čisto jezila zlasti, ker je morala sestri tudi gnotno podpirati. Ob koncu oktobra lani je naenkrat umrla sestri sinček

4 mesece stari Mirko.

Ze naslednji mesec je prišla Ana kot služkinja v hišo posestnika Antona Vetrin, kjer je umorila

4 mesečno Marijo

in sicer spet tako, da jo je stisnila čez trebuh. V začetku letošnjega leta je služila Ana pri posestniku Karlu Bobiku v Brezju, kjer je že 22. januarja nenadoma umrla

2 letna domača hčerka Marija,

spomladi pa je odšla zopet domov v Planino, kjer je umorila drugega nezakonskega sinčka svoje sestre Marije, malega Ivančiča in sicer 13. maja.

Cez poletje in na jesen je Ana Višner služila pri posestniku Matevžu Črešnjarju na Padeškem vrhu, kjer so imeli 4 mesece starega sinčka Mirka. Otrok je bil vedno popolnoma zdrav, v noči na 22. sep-

tembra pa je nenadoma umrl. Ana je bila vso noč sama z otrokom, ki je ponoči jokala, kar je Višnerjevo tako razžejalo, da ga je umorila. Najprej ga je stisnila čez trebuhček in mu zaprla sapo, kar pa ga tako ni mogla umoriti, je pograbila kos lesa, drobno lato, kakor pravijo orožniki, in

udarila otroka po levi strani lobanje.

ki mu jo je prebila, da je mali Mirko takoj izdihnil.

Zadnji umor je izbil sodu dno. Črešnjarjevi, ki so zvečer videli otroka še živega in zdravega, niso mogli verjeti, da naenkrat nimajo več sinčka. Obvestili so takoj orožnike v Konjicah, ki so uvedli preiskavo. Ana je pobegnila od hiše pa so jo kmalu prišli na trgu v Konjicah in jo jeli zaslišavati. Poizvedbe so pokazale, da so povsod, kjer je Ana služila, nenadoma umirali otroci. Zato so jo orožniki trdo prišli. Rezultat zasliševanja od 24. do 29. septembra je bil, da je Ana Višnerjeva

priznala 4 umore otročičev

in sicer obeh nezakonskih sinčkov svoje sestre Marije, Stanka Vetrin in Mirka Črešnjarja, taji pa, da bi zakrivila tudi smrt Marije Bobnikove in Marije Vetrinove v Korintem. Zagovarjala se je, da je morila zato, ker so ž njo kot služkinjo povsod grdo ravnali. Kar se tiče umorov otrok njene sestre pa pravi, da jo je jezilo, ker se je morala pečati z njima in ker je morala domače gnotno podpirati. Dalje je Višnerjeva, ki je pač poseben tip zločinke, odkritosrečno izpovedala, da je otroke morila vedno tako, da jih je stiskala čez trebuhno prepono in jih

že mrtve položila nazaj v posteljo.

Potem je navadno takoj poklicala domače ter jih vsa žalostna in prestrašena obvestila o otrokovi smrti, češ, da ga je pobrala nenadna bolezen.

Mlado zločinko zaslišujejo podrobneje na okrožnem sodišču v Celju, kamor je bila odpeljana z okrajnega sodišča v Slov. Konjicah. Tja so privedli tudi njeno sestro Marijo in mater Amalijo, ki sta najbrž dobro vedeli za umora obeh domačih nezakonskih otročičev. Razprava proti zločinski služkinji, ki bo najbrž že v kratkem razpisana bo razkrila vse podrobnosti njene zločinskega početja.

Izpred obrtnega sodišča

KADITI JE STROGO PREPOVEDANO.

Tone je bil zaposlen kot pomočnik v stroji mizarstvu. Nekega dne ga je poslovođa zalotil, ko je ravno kadil cigareto v delavnici, in ga je takoj odpustil. Tone je smatral odpust za neopravičen in je zato iztoževal odškodnino za 14-dnevno odpovedno dobo. V tožbi je navajal, da je kadil na takem prostoru v delavnici, kjer ni bilo prav nič obilja, razen tega ga pa ni nihče osebo opomnil, da ne sme kaditi.

Imetnik podjetja se je branil plačilu, priznal pa je, da Toneta do takrat ni nihče zalotil pri kajenju, tedaj ga tudi nihče ni mogel opomniti, da je to nedopustno. Tone je tožbo izgubil. Razlogi: Pri razpravi se je kot nesporno ugotovilo, da so bile po vseh hodnikih, delovnih prostorih in celo na dvorišču pritrjene tablice z napisom: **Kaditi je strogo prepovedano.** Tone je priznal, da je te napise videl in se je tak napis nahajal tudi v oni delavnici, kjer so ga zalotili. Toda rekel je, da to še ni odpuštni razlog, le če bi bil kljub opominu ponovno kadil, potem šele bi ga bilo lahko brez odpovedi odpustiti. Toda sodišče je bilo drugačnega mnenja.

Po § 239 št. 4 obrt. zak. sme službovalec brez predhodne 14-dnevne odpovedi odpustiti službojemnika, ako ta tudi po opominu nepazljivo ravna z ognjem. Da je kajenje v mizarstvu, kjer je les, obilje in žaganje v vsakem pogledu nevarno za ogenj, je brez vsakega dvoma, pa naj kadilec tudi odstrani obilje. Zato sodišče o nevarnosti ognja ni dalje razmotiralo. Pač pa se je bilo treba podrobneje pečati z besedilom zakona: **tudi po opominu. Morali biti to ustmen opomin, to se pravi, ali se mora pomočnika najprej zalotiti pri kajenju in ga vljudno opozoriti, da je njegovo početje za ogenj nevarno in tedaj nedopustno, ali zadostuje tiskana tablica, vidno nabita v vseh prostorih, ki neprestano opominja v delavnici zaposlene osebe, da se ne sme kaditi, ker utegne to povzročiti nevarnost ognja.**

Sodišče je bilo mnenja, da je vsebina tablice zadostovala. Tablica na steni je

vsak dan in vsakogar opominjala, da je kaditi prepovedano; ta prepoved je opozarjala navzoče na nevarnost ognja. Iz tega razloga je bil tedaj odpust opravičen. Pa tudi po št. 2 § 239 obrt. z. bi ga bil šef lahko odpustil. S tem, da je Tone kadil v delavnici, kjer so se nahajali lahko vnetljivi predmeti je močnejši izgubil v njega zaupanje in ga je tudi iz tega razloga lahko odpustil brez odpovedi.

Iz Ptuj

— **Zalno svečanost za blagopokojnim Viteškim kraljem Aleksandrom I.** priredi Sokol v nedeljo dopoldne ob 11. v prosvetni dvorani »Mladike«. Pripadniki sokolstva se pozivajo, da se svečanosti polnoštevilno udeležijo z znaki ovitimi v črno.

— **Novo doklado** je predpisala mestna občina v svrhu kritja neopracovanih računov cerkve Sv. Jurija v znesku 30.838,40 dinarjev in sicer v višini 8 odstotkov, ki jo morajo plačati vsi farani.

— **Velik ogenj je izbruhnil** v četrtki ponoči na gospodarskem poslopiju posestnice Marije Podgorške v Dragonji vasi. Zaradi viharne noči se je ogenj razširil še na sosedna gospodarska poslopja posestnikov Franca Godeca in Franca Draskoviča. Vsa poslopja so pogorela do tal, kljub temu, da so se trudili gasilci iz Siskol, Spodnjih Jablan in Mihovc. Skupna škoda znaša okoli 100.000 din.

— **Spremembe na ptujski pošti.** V Ptuj so premešeni poštni zvičniki Jožef Anžič iz Ljutomer, Jakob Sprah z Vrhnike in Franc Hudina iz Moškanjcev. Iz Ptuja pa so premešeni nadkontrolor Marija Mozetič in Ljubljani, poštni praktikant Albin Sterbenc na Zidani most in zvičnik Franc Narobe v Kranju.

— **Za las ušla smrti.** Včeraj bi se na Florjanskem trgu kmalu pripetila huda nesreča. Neka učenka ljudske šole iz okolice se je nenadoma znašla pod kolesi tovrnega avtomobila, tako da je očividno kar sapa zastala. Vsi so mislili, da je ubogo dekletce našlo pod avtomobilom smrt. Ko pa je šofer avtomobil ustavil, se je deklica že prikazala na zadnjem koncu avtomobila ter urno zbežala, tako da je

niso mogli zadržati. Deklica je gotovo prešla mnogo strahu.

— **Zlivaški sejem.** Na Hivinski sejem je bilo prigranih 79 volov, 180 krav, 27 bikov, 31 juncev, 77 telet, 96 konj in 3 žrebeta. Vsega je bilo prigranih 486 glav, prodanih pa je bilo 195. Ceno volom je bila 3.75 do 5 din, kravam 2.75 do 4, bikom 3.50 do 5.50, juncem 3.50 do 4.25, teletom 4 do 5 din za kg žive teže. Konji so se prodajali po 700 do 3.400; žrebeta pa po 480 do 1.700 din za komad.

Še o prodaji cvetic

Ljubljana, 8. oktobra

Pod naslovom »Prodaja cvetic za praznike Vseh svetih« se G.J.S. pritožuje v »Slov. Narod« proti odrediti, ki prepoveduje prodajo umetno gojenega cvetja brez obratnega dovoljenja ter navaja razliko med naravnim in umetno gojenim cvetjem tako, da zamoči steklene naprave, ki so neizogibno pripomoček umetno gojenega cvetja. Ravno te so bile pa pri obilnih mednarodnih razstavah, ki se ne bavijo s prekupevanjem a so si morali kljub temu nabaviti obratna dovoljenja. Zato je odredba, ki dovoljuje brez pridržka samo prodajo naravnega gojenega cvetja pravilna in niti najmanj ne zadeva kmetov, o katerem dobro vemo, da ne rabi posebnih naprav za tisto cvetje, ki ga prodaja na trgu. Zadevna pa zato gojitelje umetnega cvetja — vrtnarje, ki bi se radi skrivali za kmetom zato, da se izognejo vsem davčnim, ne pomislijo pa pri tem, da spadajo le te vrste metode v arhiv preteklosti.

Cene krizantem so odvisne od letine in v zvezi z njo od količine, kvalitete, povpraševanja in ponudbe kakor je to pri vsakem drugem blagu. Da pa morajo prodajalci prodajati pod enakimi pogoji, je v tem primeru zasluha ravno oblastev, ki so končno odpravila te izjeme, ki si jih kmeti ki stan ni in si jih neče pršavati.

Združenje vrtnarjev

Škofja Loka izgubi mlekarski zavod

Škofja Loka, 7. oktobra

Skoraj gotovo je že, da izgubi Škofja Loka svoj mlekarski zavod, ki je deloval nad 10 let. Ustanovitve centralne mlekarne v Črčičah pri Kranju je sklenjena, s tem pa je tudi povedano, da pride prej ali slej, najpozneje pa tedaj, ko bodo zgrajena v Črčičah potrebna poslopja, do selitve loškega mlekarskega zavoda v kranjski okraj. Da za Škofjo Loko in njen okraj to ni napredek, je seveda jasno. Nepriljetne občutke povzročajo misli, koliko potov, dela, skrbi in letanja je bilo, da bi se bil mlekarski zavod sezidal v Stari Loko, kakor je oblast prvotno že odločila — a vse za prazen nič. Ne moremo se iznebiti občutka, da se je vse to, kar je bilo, za nič. Druga. Ne gre namreč v račun protisloje, ki se pojavlja v prav pri vprašanju nakupa sveta. Škofjeloka okraj bi bil moral kupiti sam 70.000 kv. metrov sveta, a v Črčičah je je kupila banovina 26.000 m². Med 70.000 in 26.000 je pa vendarle velika razlika. In res si ne moremo misliti kako, bo zadoščalo 26.000 m² zemlje, ko se pri nas z vso rigoroznostjo zahtevalo kar 7 ha. Zato se nam zdi pametno poudariti, da bi bilo vendarle lahko prihranjeno loškemu okraju vse pehanje, ako bi se bilo zgoraj od vsega početka jasno povedalo, da mlekarski zavod v loškem okraju ni zaželen. Mislimo, da nismo zapisali napak.

Iz Zagorja

— **Redna skupščina Sokolskega društva,** ki se je vršila v nedeljo je pokazala harmonično in uspešno delo vseh odsekov, telovadnega, ki ga je vodil br. Klun, prosvetnega br. Kalana, strelskega, gospodarskega. Uvodoma se je starosta br. Kolenc spomnil umrlega člana Slav. Blažiča, ki je bil v zvest pripradnik društva. Večina načrta Petrove petietke je izvedena, v bodočem terminu si bo društvo nabavilo nov prapor in vizdalo »pomniško ploščo manom viteškega kralja Aleksandra. Članstvo je naraslo za 36 na 242. dece je toliko, da primanjkuje vaditeljev. Tombola je prinesla lepo vsoto. Izročena je bila zahvala br. Ašiču ki je odpustil 500 kvadratnih metrov sveta Loškemu društvu in sicer brezplačno in TPD, ki je za ugodno ceno odprodala svet, o čemer smo že poročali. Da si je stari odbor pridobil popolno zaupanje je razvidno iz tega, da je bil v glavnem izvornen tudi za bodoče leto. Starosta je br. Kolenc Lojze, podstarosta pa br. Mrnuh Polde, Fincinger Ognjeslav in Prosenec Iv. Načelnik je br. Klun France, tajnik br. Ivane Stanko, blagajnik br. Sulin Matko, prosvetar br. Kalan Jože, načelnik dramskega odseka pa br. Kopriva Janez. Sprežene so bile prve pobude za čim dostojnejšo proslavo petdesetletnice našega društva, ki bo leta 1940.

— **Redna skupščina Sokolskega društva,** ki se je vršila v nedeljo je pokazala harmonično in uspešno delo vseh odsekov, telovadnega, ki ga je vodil br. Klun, prosvetnega br. Kalana, strelskega, gospodarskega. Uvodoma se je starosta br. Kolenc spomnil umrlega člana Slav. Blažiča, ki je bil v zvest pripradnik društva. Večina načrta Petrove petietke je izvedena, v bodočem terminu si bo društvo nabavilo nov prapor in vizdalo »pomniško ploščo manom viteškega kralja Aleksandra. Članstvo je naraslo za 36 na 242. dece je toliko, da primanjkuje vaditeljev. Tombola je prinesla lepo vsoto. Izročena je bila zahvala br. Ašiču ki je odpustil 500 kvadratnih metrov sveta Loškemu društvu in sicer brezplačno in TPD, ki je za ugodno ceno odprodala svet, o čemer smo že poročali. Da si je stari odbor pridobil popolno zaupanje je razvidno iz tega, da je bil v glavnem izvornen tudi za bodoče leto. Starosta je br. Kolenc Lojze, podstarosta pa br. Mrnuh Polde, Fincinger Ognjeslav in Prosenec Iv. Načelnik je br. Klun France, tajnik br. Ivane Stanko, blagajnik br. Sulin Matko, prosvetar br. Kalan Jože, načelnik dramskega odseka pa br. Kopriva Janez. Sprežene so bile prve pobude za čim dostojnejšo proslavo petdesetletnice našega društva, ki bo leta 1940.

— **Vidiš, dušica,** že zopet si položila moker dežnik na divan v salonu. — **Križi božji,** saj res ne vem, kje se me glava drži.

Gotovo mi ni treba omenjati, da ji je bilo takoj rade volje odpuščen. Med obedom sem opazil, da ima mlada žena pretrgan na rami trak svoje srajce. To seveda ni nobena nesreča, toda sam vrag je hotel, da je opazil to tudi Edmund, ki je skušal potem na vse mogoče skrivte načine opozoriti svojo ženo, da nekaj ni v redu. Slednjič je razumela. Iz njenega obraza je govorila potem huda zadrega in do konca obeda je mislila samo na to, kako bi zakrila izdajalski trak.

Kavo smo pili v Edmundovem kabinetu, zelo lepi, veliki in okusno opremljeni sobi.

Toda Genevieve je žal položila svojo srebrno liscico na mizo, klobuk je pa v naglici vrgla v naslanjač. Takoj je opazila to nesrečo, brž je odnesla liscico in klobuk ter se vrnila v sobo rdeča ko rak. Pozneje me je pustila samega s svojim možem.

— **Zdaj mi pa dovoli pogledati.** kakšen je srečen zakonski mož od blizu, — sem dejal, čim je odšla.

— **Da, srečen sem ... če ne računam**

— **Škafna svečanost za pokojnim kraljem** Mučenikom bo danes v soboto v veliki dvorani Sokolskega doma. Spored je skrbno izbran in v njem važno občinstvo, da se svečanosti udeleži. Morebitni prostovoljni prispevki so določeni za socialni fond našega društva.

— **Veliko leseno korito,** o katerem smo sivočasno priobčili obširno poročilo, je te dni TPD izročila njegovemu namenu. Zdad teče Kotredžeča na tem odseku v lahni višnji, stari del struge bodo pa počasi zasuli. V kratkem bo družba začela pridobivati premog izpod terena, ki ga je tako pridobila.

Grafičarji nastopijo

Ljubljana, 8. okt.

Grafična organizacija proslavlja letos v mesecu oktobru in novembru sedemdesetletni jubilej svojega obstoja. V proslavo tega redkega jubileja bo priredilo grafično delavstvo v raznih krajih Slovenije jubilejne prireditve, na katerih bo pokazalo svoje humanitarno in kulturno delovanje.

V okviru teh proslav bo v Ljubljani jutri ob 10.30 v franciskanski dvorani jubilejni koncert, ki zasluži pozornost prav vse javnosti. Na njem bodo nastopali moški zbor ljubljanske in mariborske »Grafike«, nadalje grafični salonski orkester iz Ljubljane in grafični orkester mandolinistov in gitaristov iz Zagreba. Koncert bo prava revija glasbenega dela in bo nedvomno pomenil velik kulturni dogodek, ki bo imel z glasbenega stališča posebno vrednost.

Zbor ljubljanske pevske »Grafike« je znan kot prvorazreden kvaliteten zbor, ki je že večkrat zavel prva mesta med moškimi pevskimi zbori. Znan je zlasti po svojih številnih turnejah, ki jih je imel v državi in v najrazličnejših krajih v inozemstvu. Na tem koncertu bodo nastopili priključni iz Zagreba, ki so širni državi znani kot najboljši tovrstni orkester. Na koncertu nastopi tudi zbor grafičarjev iz Maribora, priznan kot eden najboljših tamkajšnjih pevskih zborov. Posebnost koncerta pa bo nedvomno nastop salonskega orkestra ljubljanskih grafičarjev, ki je že večkrat uspešno nastopil.

Koncert grafičnega delavstva bo pokazal vse javnosti, kaj zmore grafična organizacija in koliko so doprinesli njeni člani k napredku slovenske glasbe in kulture. Velika udeležba na koncertu naj bo dokaz, da zna slovenska javnost ceniti sadove sedemdesetletnega dela naših črnih umetnikov.

Ker je koncert namenjen prav vsem slojem, je vstopnina tako nizka, da je udeležba vsakomur omogočena. Sedeži so po 10.—, 8.—, 6.—, stojišča pa 4.— din. Vstopnice so pri blagajni na razpolago.

Nove skladbe

Stanko Premrl: Trije samospeli za nižji glas s klavirjem. 1. Moja mati, 2. Memento mori, 3. Svetončni zvonomi. Ljubljana 1938. Samozaložba. Opalografiral Roman Pahor, Zapuže (Ljubljana). Cena partituri na 8 straneh 12 din. Narodi se na naslov skladatelja Pred škofijo 12/L. Kar sporadno se izdaje naših novih skladb, ki jih leži v miznicah skladateljev nebroj. Glasbeni list »Zborik« je moral zaradi premajhnega števila naročnikov po desetletnem in plodonosnem delu za našo glasbeno literaturo prenehati izhajati. Drugi glasbeni list »Pevec«, glaslo Pevske zveze se prav na redko s kakšnim zvezkom oglasi, da ne bi naročniki mislili na njegovo smrt. Kolika škoda! Pevski zbori bi radi prepevali nove skladbe, pa jih ne dobijo v roke. Skladatelji so začeli segati v samozaložbo, ki je pa večkrat zelo riskantna. Tako je ravnatelj stolnega kora g. monsignor Stanko Premrl izdal 3 samospelve, ki jih odlikuje sveža inventivna, pevna melodija in barvita harmonika. Otroško vdana do Matere božje je prva na besedilo g. Malija in p. Kržostoma, globoko zamišljena in občutena je druga. Memento mori na Prešernovo besedilo, svetončni poezije polna tretja na besedilo Fr. Kunstja. »Memento mori« se mi zdi, da je nekot z uspehom pel basist Petrovčič, ostali pa čakata na izvajalca. Kaj naj to vendar pomeni, da se naši soliste tako malo zanimajo za novejši samospeljsko literaturo? Še ne zvajajmo samospeljev je v raznih listih in posameznih izdajah lepo število. Propagirajte torej novo literaturo na svojih koncertnih nastopih, ne segajte zanje po opernih arhivih!

Zadnji zvezek »Cerkvenega glasbenika« (št. 9.10), ki ga urejuje mons. Stanko Premrl prinaša dr. A. Merharjev članek »Križa cerkvene pesnik, dr. J. Čerinov pri-spevek »Častimo te«, F. Ferjančičev življenjepis J. Smrekarja, J. Zazulova ugotavljanje, da so bili Gallus Idriziani, L. Zepič objavljali zanimivo izsleditev »Sledov narodnih pesmi v Gallusovih skladbah«, P. E. Hochreiter nadaljuje s Spomini na P. H. Sattnerja, S. Kopic pa razlaga analizo in sredstva nove glasbene gradbe. Ostali del zvezka zavzemajo Dopisi, Oglaski za cerkveno in svetno glasbo in Razne vesti.

vise njegove hlače lepo poravnane na obehalniku! Ali pa če gleda iz omare žepni robec iz lepo poravnane vrste drugih. Malo pedantičen je — je pri-pomnila in me lokavo pogledala, — to-da v bistvu ima prav in po njegovi za-slugi sem se odvadila nečesa grdega.

Če ima človek v roki malo sreče, neznanen košček sreče, jo mora držati krepko in neprestano misliti na to, da nobena sreča ne traja dolgo. Moj prijatelj Trabusse je delal zelo mnogo in to ni ostalo brez posledice. Ko ga je nekega dne napadla hripa, je bil pre-slab, da bi mogel kljubovati zavratni bolezni. Navzlic skrbni negi se je nekega januarskega jutra preselil v večnost ter zapustil na tem svetu neuto-lačljivo mlado vdovo in mnogo globo-ko pretresenih prijateljev.

Njegova žena je zapustila Pariz. Za-tekla se je na jug k svojim staršem in čakala tam, da bi se niena nepopisna, globoka žalost malo ublažila.

Le redko so prihajale od nje vesti. Sredi avgusta mi je pa pisala prijazno pismo, v katerem mi je sporočala, da se namerava v kratkem vrniti v Pariz, obenem je pa izrazila vroč željo, da bi me čim prej videla.

Obiskal sem jo takoj po njenem pri-

V glasbeni prilogi so natisnjene 3 skladbe St. Premrla in 1 J. Luševiča. Kostanjevici slavček. Spesnil in ugla-sbil Ivan Rozman. Ljubek in prav lahek mešani zbor. Dobl se v knjigarnah.

Opozorilo vinogradnikom

Krško, 6. oktobra

Iz vrst vinogradnikov se sliši, da se ne-kateri pripravljajo na splošno trgatve tr-gate grozdja. Vsekako je to mnogo prezgo-daj. Prerana trgatve, posebno letos, ne pri-neso dobrega, zdravega, okusnega in stal-ne vinskega pridelka, temveč slabo, za prodajo nesposobno blago, ki se le težko vnoci.

Zato naj se začetek trgatve ne pospeši, temveč odloži na poznejši čas, posebno, ker se obeta lepo, toplo in solčno vreme, ki bo pridelke zelo zboljšalo, da se bo novo vino mnogo lažje prodajalo po ugodni ce-ni.

V § 8 zakona o vinu z dne 9. decembra 1929, stoji dobesedno: »Prepovedano je tr-gati grozdje za pripravljanje vina pred ro-kom, ki ga v to določi pristojno občinsko oblastvo po navodilu kontrolnega organa.« Pravilnik o izvrševanju zakonu o vinu z dne 24. VII. 1930 določa: Dovoljenje za za-četek trgatve, Trgati grozdje za zobjanje je po čl. 8. zakona o vinu treba ob času, ka-dar je kakša sorta zrela. Obča trgatve za pripravljanje vina se ne sme vršiti pred rokom, ki ga ugotove občinska oblastva v sporazumu z najbližjimi za to pooblašče-nimi strokovnimi državnimi ali samoupravi-nimi poljedelskimi organi.

Vinogradnikom, ki imajo razne sorte grozdja, sme občinsko oblastvo dati dovo-ljenje za začetek trgatve tudi pred začet-kom obče trgatve in sicer same za zgodnje vinske sorte in v sporazumu z vinogradni-ki ter mora o tem takoj po izdaji odločbe obvestiti pristojnega državnega kontrolnega organa. Zato vinogradniki, ne smejo pričeti s trgatvijo, dokler jim občina tega ne do-voli. Kdor bo tiral grozdje za pridelovanje vina pred ob obdne določenim rokom ali terminom, ga zadene kazen po § 30 zakona o vinu do 1000 ali do 14 dni zapor.

Pripomniti je treba, da zaradi letošnje pozne zrelosti trsnega grozdja se ne bo sme-lo pričeti s trgatvijo pred 1. oktobrom v nekaterih krajih ne bo smela občina dovo-liti začetka trgatve pred 10. oktobrom, Vi-nogradniki, naiboljšje je, da pričnete s tr-gatvijo okrog 15. oktobra. Preden pa obči-na določi in razglasi termin začetka trga-tve, se mora sporazumeti s kmetijskim re-ferentom v Krškem.

Izreki

Ali je vredno? Naša naloga je majhna, čeprav težavna: Po vsakojah ovinkih in preko najtežjih ovir prinesiti svoje škrice do ubogega, zaprašenega kotička zemlje, ki nas pričakuje že davno pred našim rojstvom.

Ukradeni dolar marsikomu ne diši, za mnoge ima pa posebno mikavnost, žvenket in lesk. Menišo vrednost ima že izposoje-ni, najmanjšo pa lastni.

Nikoli ni tako hudo, da bi ne moglo biti huje.

Človek na svetu prav za prav ničesar ne mora storiti, razen umreti, pa še o tem ne ve, kdaj pride. Nasprotno pa lahko člo-vek v načelu vse more, če bi vedel, kako. Ženska je kakor ogenj — v dobro ali v zlo, kakor z njo ravnamo.

Voda je strupena. V večjih množinah se lahko človek v nji tudi utopi.

Če vzameš kaj enemu človeku in mu vr-neš, je to restitucija. Če pa vzameš kaj enemu človeku in vrneš drugemu, je to filantropija.

Moja iskrena želja je, da bi bil Adam umrl z vsemi svojimi rebri.

Napredek slavnega moža: nehal si je sam snajžiti čevlje, nehal je pisati sam svoja pisma, nehal si je pisati svoje govore.

Drugi zakon je zmaga upanja nad izku-šenostjo.

Avtomobilski zemljevidi povedo šoferju vse, kar mora vedeti, razen tega, kako je treba zemljevid zopet zložiti. Velik mož se nikoli ne čuti velikega. Mali mož se nikoli ne čuti majhnega.

Anglež nikoli sede, Francoz stoje. Ame-ričan med hojo, lrec pa šele potem.

PRED SODIŠČEM

Pijanec stoji pred sodiščem. Državni to-žilec rolni na pijanec vobče, nobena besa, da mu ni preostara, nobena primerjava pre-huda. V živih barvah slika posledice pi-jančevanja, uničeno zdravje, zanemarjene rodbine, razrvane domačije in slabše zgle-de, ki jih daje pijanec...

Kolegi mu čestitajo k sijajnemu govo-ru. Na njihovo vprašanje, od kod ima vse to, odgovori državni tožilec:

— Vse id od moje žene, ko sem se vrnil smoti pozno domov.

hodu. Predno sem prišel

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Prekliti, izjave beseda Din 1.—, davek posebej.
Za pisane odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par. davek posebej
Najmanjši znesek 5 Din

Nepremičljive Hubertuse
trenčke in vse vrste dežnih
plaščev, oblek, perila i. t. d.
najboljši nakup pri
FRESKER,
Ljubljana, Sv. Petra cesta 14.

JABOLKA
slatna, od 20 kg naprej raz-
pošilja Posestvo »Grice«, Maribor.
30.M.

TRAJNO ONDULACIJO
s 6-mesečno garancijo v mo-
dernih frizurah Vam napravi z
najnovejšim aparatom za ceno
din 60.— »Salon Merlake«, Sv.
Petra c. 76. 1952

STARO MEDENINO
baker, cink, svinec in odpadke
metala, vsako množino, kupimo
po najvišjih cenah. UNITAS,
Šiška, Celovška 90/a. 2345

SMOKVE IN ROZINE
na zaopli. »Veletrgovina južne-
ga sadja«, Ljubljana, Tyrseva c.
št. 48. 2356

HALO! HALO!
Gostilna Terdan, Moste, Zalo-
ška cesta 18, toči prvovrstna
dalmatinska vina in dolenski
cvček, liter Din 10.—, čez ulico
Din 9.—. Dobra domača kuhinja
z raznimi jedili. 2355

50 PAR ENTLANJE
ažuriranje, vezenje zaves, per-
la, monogramov, gumbic. Ve-
lika zaloga perja po 6.75 din.
»Julijana«, Gosposvetska c. 12

Sveže najfinejše
norveško
ribje olje
iz lekarne
dr. G. PICCOLIJA
v Ljubljani
se priporoča bledim in
slabotnim osebam.

Za Din 10.000.—
je proti nezgodi zavarovan vsak,
kdor kupi **kolo** pri
MAGDALENCU
V Račah.

STOLE
že od 18.— Din dalje, otroške
postelje, pohištvo in vsa popra-
vila najceneje Josip Zorman —
Breg 14. 2378

PSIHOGRAFOLOG
Felix Globočnik v Ljubljani,
hotel »Soča«, sprejema dnevno
od 8—12 in od 14—20, tudi ob
nedeljah in praznikih. Obiske
po hišah vrši po 20. uri zvečer
po dogovoru. Pri dopisih treba
navesti spol ter datum rojstva.
Eruiranje anonimnih piscev,
specijalna raziskovanja itd. —
Dela na strogo znanstveni pod-
lagi. 2379

KAM PA KAM?
V nedeljo, dne 9. oktobra t. l.
gremo vsi na Govejek — Dom
jugoslovenskih obrtnikov. Sve-
že domače krvavice, dobra kap-
ljica in jedila, prijazen izlet ter
razgledi. 2370

BUFFET S. & J. JERAJ
Ljubljana, Sv. Petra cesta 38,
vam nudi prvovrstna vina ter
garantirano pristno žganje čez
ulico po naslednjih cenah:
Sladki vinski most 1 Din 8.—
Portugalka nova < < 8.—
Namizno belo staro < < 8.—
Rizling < < 9.—
Srbaka črna < < 9.—
Zganje:
Tropinovec < < 28.—
Slivovka stara < < 32.—
Brinjevec < < 36.—
Rum, fini čajni < < 36.—
2375

DANES ZVEČER VSI
NA KONCERT
k Mikliču na Tržaško cesti 46.
2384

VEETNE OGRAJE
železobetonske, hitra dobava.
Narčre, proračune, vsa stavbna
dela poci in solidno izvršuje
RUDOLF TERČELJ,
stavbeno podjetje
pri novi cerkvi v Šiški pri Ljub-
ljani. 2385

PRODAM
Beseda 50 par. davek posebej
Najmanjši znesek 4 Din

PERJE IN PUH
največja zaloga in nizke cene
pri KLAVER, Vošnjakova 4.
2349

POUK

Beseda 50 par. davek posebej
Najmanjši znesek 5 Din

Strojepisni pouk

(Desetprstni sistem.)
Večerni tečaj, oddelki od ½7.
do 8. in od ½8. do 9. zvečer
za začetnike in izveščance —
pouk tudi po diktatu. Vpisova-
nje dnevno od 6. do 8. ure zv.
Največja strojepisnica, najraz-
ličnejši pisalni stroji. Pričetek
pouka poljubno. Šolnina zelo
nizka. — Christofor učni zavod,
Domobranska cesta 15. Tel. št.
direktorja 48-43. 2157

ANGLESCINA
Miss Farler prične z angleškim
poukom sredi oktobra 1938. —
Dvorkova ul. 3/III. 2329

SLUŽBE

Beseda 50 par. davek posebej
Najmanjši znesek 5 Din

KUCHARICA

in dobra gospodinja, vajena
vseh del, išče službo k starej-
šemu gospodu ali k mali dru-
žini, event. na orožniško po-
stajo. Ponudbe na upravo Slov.
Naroda pod »Takojsen nastop«.
30.M.

2.500 DIN

potrebujete, da zaslužite 1000
Din mesečno. Pišite: »ANOS«,
Maribor. 3.M.

Otroški vozički
najnovejših
modelov

Dvokolesa,
motorji,
tridkili

Šivalni
stroji
pogrešljivi

PO ZELO NIZKI CENI — CENIKI FRANKO

»TRIBUNA« F. BATJEL

LJUBLJANA, Karlovska cesta 4 — Podružnica MARIBOR,
Aleksandrova cesta 26

Zapomnite si!

Najugodnejši nakup manufakture

na obroke!

Vedno najnovejši vzorci! Ogromna izbira!
Obrnite se tozadevno na našo pisarno

NARODNI MAGACIN, Sv. Petra c. 27-1.

Zaradi velike zaloge odprodam
večje število črnih granitnih in drugih

spomenikov

po nizki ceni.

Kamnoseška industrija

ALOJZI VODNIK, Ljubljana

ČAJNO MASLO

prvovrstno izdelujem, lahko pošljem ob vsakem času vsako
količino!

Ignac Berkeš,
mlekarnstvo, Koprivnica

Makulturni papir

proda

uprava »Slovenskega Naroda«

Ljubljana, Knaflijeva ulica šte. 5

KNJIGOVODJA

korespondent za slov., arbo-
trvatski in nemški jezik, steno-
graf in strojepisec z dolgoletno
praksjo v trgovski pisarni in
tudi v odv. pisarnah, šeli pri-
mernega mesta. Gre tudi na
deželo. Ponudbe prositi pod zna-
čko »Starejša, izveščana moč«.

UCENKO

lepe postave, z dobrim glasom,
sprejemem za familijarno dam-
sko tamburaško godbo. Pogoji:
hrana, stanovanje in 250 Din
mesečne plače! Ponudbe s sliko.
Pandurovič, kapelnik, Slavonki
Brod, Kafana Begović. 2376

STAREJŠA GOSPA

z gotovino Din 4000.— dobi po-
lovični zaslužek pri mali lesni
trgovini. Ponudbe pod »Stalno«
na podr. Slov. Naroda Maribor.
32/M.

POSEST

Beseda 50 par. davek posebej
Najmanjši znesek 8 Din

STAVENO PARCELO
ob Tržaški cesti v Mariboru
proda Oset, Orožnova 6. 31.M.

KUPIM

Beseda 50 par. davek posebej
Najmanjši znesek 8 Din

BANČNO KOM. ZAVOD
MARIBOR, Aleksandrova c. 40

kupi takoj in plača najbolje
hranilne knjižice
bank in hranilnic
vrednostne papirje:
3% obveznice, bone, srečke,
delnice itd.
ralute vseh držav.
Prodaja srečk državne razredne
loterije. 33/M.

... dokler ni videla Radion belega
perila prijateljičinega otroka!

Mogote je pa otrokovo perilo že novo, in ni bilo že nikoli oprano? Kako
bi moglo biti sicer tako čudovito belo? Prijateljica vendar ne more imeti
toliko skušnje v pranju kot mati že odrastlega dečka!

Seveda ne - ampak ona pere z Radionom. Tudi otrokovo perilo je bilo
že velikokrat prano z Radionom, in je vedno tako lepo belo. Radion
odpravi iz perila vso nesnago! Pri kuhanju perila pronica skozi tkanino
na milijone kisikovih mehurčkov in odstrani vsako, še tako globoko zajedeno
nesnago, ki se z navadnim milom ne da odpraviti. Na ta način postane
perilo popolnoma čisto in belo - Radion belo.

SCHICHTOV

RADION

NI ČISTEJŠE BELINE OD RADION BELINE

Sprejem orodjarjev.

Uprava Vazduhoplovnega tehničnega zavoda v Kraljevu
sprejema večje število orodjarjev.

Prošnje za sprejem naj se vložijo po pošti ali osebno.
Višina dnevalce se bo določila po sposobnosti.
Iz pisarne tehničnega oddelka Vazduhoplovnega tehnič-
nega zavoda v Kraljevu T. Br. 4605 od 27. septembra 1938.

NAJBOLJŠA RADIJSKA REVILJA JE

NAŠ VAL

SPOŠTOVA evropskih radijskih postaj na vseh valovih,
roman, novela, modni pregled, novice iz radijskega sveta,
šmuka smotra, nagradni natečaj.

UPRAVA: Ljubljana, Knaflijeva ulica 5.
Mesečna naročnina samo 12.— dinarjev.

STE SE ŽE PREPRIČALI,

da Vam je »SLAVIN« pri zmanjšanju štedil-
nika, jedilnega pribora, emailiranih predme-
tov, steklenine, medenine i. t. d. potrebno
potreben? »SLAVIN« Vam vse to osnaži
brez drugih pripomočkov. Zahtevajte pri
svojem trgovcu samo domače čistilo

SLAVIN

**Na obroke dobite
povsod!**

Za isto ceno kot proti gotovini pa le pri

ANASTAS PAVLOVIČ,
največje manufakturno skladišče v Jugoslaviji.
BEOGRAD — ZAGREB — LJUBLJANA.

Ustanovljeno l. 1944.

Oglejte si našo zalogo v Gofjevi ul. 5, panna »Nebotičnik«!
ALOJZ ŠPETIČ, komis. trg.